

Razgled po svetu.

MED MAŠO ZASTRUPLEN OD KANONIKA.

Rim, 2. sept. Iz Agire na Siciliji poročajo, da je nekdo poskusil zastupati papeževga dvornega kapelana Mgr. Filipa Contessa. Duhoven je maševal v katedrali in pil blagoslovljeno vino, na kar je takoj padel na tla in se vil v bolečinah. Nezavestnega so ga prinesli v zakristijo in poklicali zdravnika, ki ga je spravil k zavesti.

Contessa je takoj izjavil sum, da je bil zastrujen in da je bil strup v kelihu. Pri padcu na tla, mu je padel kelih iz rok in vino se je razlilo po tleh ali nekoliko ga je le ostalo v kelihu in tudi v posodici, iz katere ga je ministrant vtil v kelih. Vino so dali kemiku, da ga preišče. Kanonik Giuseppe Tretuanti je bil aretovan, ker je na sumu, da je on dal strup v kelih oziroma v vino. Drogodek je vzbudil v Rimu in drugod veliko senzacijo.

Krvavi izgredi zaradi kolere.

Rim, 4. sept. V Verbicaro, provinca Cosenza, so nastali krvavi izgredi zaradi odredb proti kolerei. Med ljudstvom se je bila raznesla govorica, da so zdravstveni uradniki zanesli kolero v okraj in to je provzročilo pravo revolucijo. Dva uradnika Rdečega križa, župan Guaragna in mestni uradniki so bili umorjeni. Druhal je zažgala mestno hišo, prefekturo, sodno in poštno poslopje. Vlada je poslala vojaštvo v okraj, da zaduši upor.

Odklikovanje češkega škofa.

Rim, 7. sept. — Papež Pij X. je prepisal od konzistorialne kongregacije odločbo, katera mu je bila predložena od kardinala De Lai, skozi katero je imenovan češki škof v Clevelandu, Josip M. Koudelka, koadjutorjem nadškofijstva v Milwaukee, Wis.

Novo službo ne vemo kdaj nastopi; Koudelka je znan in priljubljen tudi med Slovenci v Clevelandu.

Demonstracije v Franciji proti draginji živil.

Paris, 3. sept. Agitacija proti visokim cenam na živila se razširja po mestih v severnem delu Francije. V 12 mestih je prišlo že do izgrediv. Ženske se zberejo skupaj in gredo skupaj kupovat živila. Na velikih plakatih, ki jih nosijo seboj imajo napisane cene, katere so voljne plačati. Ako trgovci znižajo cene, potem kupijo nekatere ženske pri njem, kar potrebujejo za gospodarstvo, v nasprotnem slučaju pa vse pomečejo na cesto. Moški se ne udeležijo izgrediv, nego gledajo le oddalec in vpijejo, kadar ženske demoli- rajo prodajalnice.

Kavalerija dela mir.

Paris, 3. sept. V sled velikih izgrediv je vlada poslala v Valenciennes dva oddelka kavalerije, da napravi mir v tem okraju. — Prodajalci živil so kapitulirali pred demonstrantinjami in so znižali cene za živila. Več sto žensk je večeraj zjutraj naskočilo hišo nekega kmeta, ki je imel srečno napako. Mož se je žensktako prestrašil, da ga je zadela kap.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošljamo:

za \$ 10.35	50 kron.
za \$ 20.50	100 kron.
za \$ 41.00	200 kron.
za \$ 102.50	500 kron.
za \$ 204.50	1000 kron.
za \$1020.00	5000 kron.

Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najprilicneje do \$50.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER CO.

22 Cortland St., New York
514 6th Ave., N. E., Cleveland, Ohio

PRIPRAVE ZA VSTAJO NA PORTUGALSKEM.

London, 2. sept. Na zahtevanje portugalske vlade je angleška vlada razun ladij "Foam", "Arizona" in "Bessie" še šest drugih ladij pridržala v angleških pristaniščih. Vse te ladje so najeli portugalski rojalisti in jih obožili. Dve taki ladji sta pluli pod peruansko zastavo in ena je imela več topov na krovu.

Portugalski poslanik v Londonu je mnenja, da so portugalski rojalisti prestavili svoj glavni stan iz Španije na Anglesko in da zdaj odhod vodijo revolucionarno gibanje v Portugalu. Republikanska vlada jih povsod zasleduje.

Velika nesreča v Švici.

St. Moritz, Švica, 2. sept. Novi železniški most v Bruin v Engadinu, šest milj daleč odtoč, se je podrl in potegnil za seboj delavce, ki so delali na mostu. Petnajst delavcev je bilo ubitih in petnajst težko ranjenih.

Kolera v Carigradu.

Carigrad, 3. sept. Carigradski policijski načelnik je obvestil žide, da bo zaradi razširjenja kolere dal zažgati vse stare židovske hiše v Houkeny okraju. Kolera se razširja po celi Turčiji. V nekaterih krajih oboli po 50 oseb na dan.

Poroka.

St. Peterburg, 1. sept. Srbski kralj Peter je prišel semkaj s princeso Heleno in s prestolonaslednikom princem Aleksandrom in se nastanil v Petrovem dvorcu, kjer je gost ruskega carja. Dne 3. septembra se vrši poroka princeसे Helene z velikim knezom Ivanom Konstantinovičem.

Štrajk na Angleskem odvrnjen.

London, 3. sept. Nevarnost novega železniškega štrajka na Angleskem je odvrnjena. Večeraj so imeli dolga posvetovanja zastopniki delavcev, železnice in vlade. Great Eastern železnica je obljubila, da bo zopet namestila vse delavce, ki so se udeležili zadnjega štrajka, kar je unija zahtevala. S tem je spor poravnán in štrajk odvrnjen.

Vojne ne bo.

London, 2. sept. Nek newyorški bankir, ki je sedaj v Evropi, je dejal, da ne bo vojne med Nemčijo in Francijo zaradi Maroka. Nemčija je uprizorila velikanski bluff. Vojna je nemogoča, ker dolguje Nemčija inozemskim bankirjem mnogo denarja in njeni glavni upniki, Francozi, bi jej takoj odpovedali kredit, ako bi nastala vojna. Brez denarja pa tudi Nemčija ne more voditi vojne. Tega mnenja so tudi nemški bankirji.

Priloge v Belgiji za slučaj vojne.

Liege, Belgija, 4. sept. Veliko senzacija so napravile v Belgiji vojne priloge vlade. Pod predsedstvom vojnega ministra Hellebauta so se vršila posvetovanja vojnih poveljnikov in posledica tega posvetovanja je bila, da je vlada poslala večje množine streliva v utrdbne na meji. Posebne instrukcije so bile izdane glede razstreljenja mostov in železnic. — Belgija računa, da bo prišlo do vojne med Nemčijo in Francijo.

Hujskajo na vojno.

Berolin, 2. sept. Vsenemci so razvili v celi državi velikansko agitacijo, da bi prisilili vlado, da ne sklene kompromisa s Francijo zaradi Maroka. V vseh večjih mestih bodo priredili shode, da bodo z javnim mnenjem pritiskali na vlado. Pred vsem zahtevajo Vsenemci, da se Nemčija ne umakne iz Maroka in ne odpove svojim interesom v tej deželi.

Pasivni odpor v Avstriji.

Dunaj, 5. sept. Socialni demokrati so uprizorili proti prepovedi uvoza argentinskega mesa živahno agitacijo. Zdaj groze, da bodo na vseh avstrijskih železnicah uvedli pasivni odpor, ako vlada ne bo preklicala prepovedi.

Razne novice.

NESREČA V PREMGOVNIKU PRI HAZLETONU, PA.

Hazleton, Pa., 2. sept. V premogovniku v Oakdale, ki je last tvrdke C. B. Markle & Co., sta bila večeraj ponoči premogarja Aleksander Salina in Anton Margevič iz Freeland, Pa., podsuta. Rešili so našli truplo Aleksandra Saline, ki je bil najbrže ubit, ko sta se vdrla premog in zemlja na njega. Antona Margeviča so rešili videli še živega, ali niso mogli še priti do njega, ker je od vseh strani obdan od poruševine in se zemlja še vedno vdira. Najbrže bo zmečkan, predno ga bodo mogli rešiti.

Med železninarji v New Yorku vre.

Architectural Iron Workers Union je priredila te dni zborovanje, na katerem so bile formulirane zahteve železninarjev, ki so jih unijski voditelji predložili Architectural Iron Workers Association. Delavci zahtevajo priznanje unije, minimalno plačo 26 centov na uro in 54 ur delavnega časa na teden. Unija ima 2500 članov in je v zvezi z drugimi unijami kovinskih delavcev. Zveza delodajalcev in neodvisni tovarnarji so odklonili zahteve delavcev in posledica je bila, da je v nekaterih tovarnah že izbruhnil štrajk. Mnogo gospodarjev je voljnih se poravnati z delavci in preprečiti splošen štrajk.

Dve novi uniji v Minneapolis.

Nedavno sta bili tukaj ustanovljeni dve novi uniji delavcev, uposlenih v pralnicah. Vozniki se bodo pridružili mednarodni uniji, drugi delavci v pralnicah pa bodo dobili charter od Laundry Workers International Union.

Vlada in Labor Day.

Predsednik Taft je odredil, da morajo vsi delavci v vladnih podjetjih, ki so plačani od dneva, praznovati Labor Day, da pa se jim mora izplačati za ta dan polna plača. Ta odredba ostane permanentna, tako, da je ne bo treba vsako leto posebej izdati.

Za poljedelske delavce.

Agenti farmerske organizacije Canadian Western Farmers Alliance iščejo po novoangleških državah delavce za farme v Manitobi. Obljubujejo jim prosto vožnjo, hrano in dobro plačo. Ker je v novoangleških državah vsled vstavljenja obrata v predilnicah mnogo delavcev brez dela, so dobili agentje mnogo ljudi, ki jih odpeljejo seboj.

Slabo delo.

Med lastniki žag in delavci v jugovzhodnem Texasu in jugozapadni in osrednji Louisiana se ni prišlo do sporazuma. Do devet tisoč delavcev je brez dela. Delodajalci grozijo, da bodo s prvim septembrom izprli delavce še na ostalih žagah.

Slovenski delavci ne hodite iskati dela v južne države. Ne verjemite agentom, ki vam obetajo zlate gradove. V južnih državah se postopa z delavci kot nekdanj s črnimi sužnji.

Zmaga delavcev.

V Oklahomi je obsodilo sodišče glavnega ravnatelja "Oklahoma Railway" družbe na štiri sto dolarjev denarne globe, ker je kršil državni varstveni zakon za delavce. Unijski delavci so z razsodbo zadovoljni, ker je to prvi slučaj, da je sodišče kaznovalo visoko priganjaško glavo, ker je grešila zoper varstveni zakon za delavce. Delavci upajo, da bodo sedaj imeli delodajalci malo več spoštovanja do varstvenih zakonov, kot so ga imeli do sedaj.

Listnica uredništva.

V. H. Pittsburg, Pa.: Dopis pride v prihodnjem izdajo; isto velja tudi za vse druge dopise, ki niso bili do ponedeljka v našem uredništvu.

ŽELEZNIŠKI ŠTRAJK.

Pride ali ne pride do železniškega štrajka, je težko reči. Pogajanja, ki se že teden dni vrše med delavskimi zastopniki in železničarskimi magnati, niso dosegla še nobenega trajnega uspeha in se vsak dan pričakuje novega kraha, po katerem lahko parsto tisoč železničarjev pride ob delo.

Odpuščanje delavcev.

Southern pacifična železniška družba je sklenila odpustiti iz dela 6000 delavcev; 2000 jih bodo odpuščenih še ta teden. Od meseca oktobra naprej jih bodo zopet nastavljeni po potrebi in (?) starosti.

Lastniki družbe se branijo povedati vzrok odslovljenju, vendar se misli, da namerava družba zmanjšati svoj promet.

Nič za delavca.

Posebno zasedanje ameriškega kongresa je zopet končalo, ne da bi vsegasiit gospodje kaj naredili za delavce.

Razne zakonske predloge v prid delavcem bodo zopet spale spanje pravičnega do prihodnjega zasedanja. Gospodi v Washingtonu se kar nič ne mudi, da bi razpravljali in sprejeli zakone, ki imajo koristiti delavcem.

Izvršeni resolucije za br. Mc Namara je 62. kongres ignoriral skoraj vse, kar ima stik z zboljšanjem delavskega položaja.

Gospodje pred volitvami obljubujejo vse, na kar prav radi pozabijo, ko so izvoljeni. Zategadelj je pa tudi čas, da delavci s to figo-mož gospodo že enkrat obratujejo na volišču.

Nekaj novega.

Zvezni sodnik Holt v New Yorku je odredil, da preiščejo še enkrat sodniški zdravnik Mehila Polaka, malega dečka, katerega so zdravniki na Ellis Islandu — na otoku solz proglasili slaboumnim in ga določili za deportacijo.

S tem, da je sodnik Holt izdal to odredbo, je napravil konec zdravniškemu paševanju na Ellis Islandu. Občezano je, da so vsakega naseljenca deportirali, katerega so naselniški zdravniki proglasili neozdravljivim. Naselniški zdravniki so šli tako daleč, da so celo trkalijo proglasili za neozdravljivo bolezen, dasi jo lahko vsakdo odžene z domačimi sredstvi.

Profit...

Oblasti so dognale, da se v mestu New York, v "umetnih" ledenicah nahaja 7,300,000 funtov kuretnine in mesa, štiri in pol milijone funtov rib, dva milijona funtov sira in 6 milijonov funtov masla in 500,000 velikih zabojev jaje. Ta ogromna množina živil se že več mesecev nahaja v ledenici, ker profita žejni ljudski sleparji čakajo, da na trgih zmanjka živil, in da cene istim poskočijo, potem pa pridejo onim z "svežim" blagom na dan — za šeenkrat večjo ceno.

Profit, katerega mora plačati delavsko nbo go ljudstvo...

Slaba vest.

James Horsik znani detektiv, ki je sodeloval pri ugrabljenju br. McNamara je v Indianapolisu postavil deset tisoč dolarjev varščine, da se bo zgasil v kriminalnem sodišču, ko pride njegova zadeva do sodniške obravnave.

Poštenjakovič ni hotel nič čuti o kaki varščini, dokler se je čutil varnim v Californiji in ni governer odredil, da se ga radi človeškega ropa izroči sodišču v Indianapolisu.

Aretacije zaradi veleizdaje v Dalmaciji.

Dunaj, 2. sept. V Zadru sta bila aretovana dva dalmatinska Italijana zaradi veleizdaje. Obdolžena sta, da sta pri zdnjih manevrih avstro-ogrskemu mornarice ujela brezlične brzozave in jih izročila sozarotnikom v Italiji.

DELAVCI ZGUBE PREHITRO MOČ.

"Vsak delavec v Ameriki pada v svoje delo več energije, kot njegov evropski tovariš. Zato gre pa tudi moč ameriškega delavca prehitro v nič. V starosti 40 ali 50 let, kjer je evropski delavec najbolj trden, ameriški največkrat pade v onemoglosti. Fizično upehan, želodčne boli, ali od živčnih boleznij napaden, je ameriški delavec v imenovani najboljši moški dobi. Mož neha biti v teh letih delavec. Njegov prostor zasede mlajša moč." To izpričevalo o ameriškem delavcu je poslal svoji vladi uradno konzul Bennet iz Londona. Ni za dobiti večjega argumenta proti kapitalističnemu izrabljevanju proletarcev, kot ta dokument visokega angleškega konzula.

Strokovne organizacije in socialisti.

Socialisti bodo pri prihodnjih volitvah v glavni odbor American Federation of Labor poskusili strmoglaviti sedajnega predsednika Samuela Gompersa. Z izvolitvijo socialista L. Johnsona za predsednika mednarodne unije mašinistov so dobili socialisti v tej veliki organizaciji važno oporo. V delavskih krogih dvomi- jo, da bi se tak poskus socialistov posrečil, ker ima Gompers med delavstvom veliko vplivnih prijateljev. Mogoče je, da bo Gompers obljubil socialistom kakke koncesije, da si zagotovi njih glasove pri volitvi.

Sherman — governer.

James S. Sherman, podpredsednik Združenih držav, je prepričan, da leta 1912 ne bo več nominiran za sedanje mesto. Regularni republikanci ga bodo kandidirali za newyorškega guvernerja. Sherman je sam izjavil, da bo sprejel nominacijo. Barnes, načelnik republikanskega državnega komiteja, je rekel, da mu o stvari še ni ničesar znanega. V Shermanovem volilnem okraju v Herkimer County je bila vest o Shermanovi kandidaturi za guvernerja z velikim veseljem pozdravljena.

Še lepše kot v Ameriki.

Kakor se je sedaj izvedelo, je bila pred kratkim umrla korojska cesarica — hči metodistskega ameriškega pastora Brown, iz Appleton, Wis. Prvo je bila sprejeta v harem kot "novinka"; pozneje je postala prva ljubljanka cesarja in nazadnje se ji je posrečilo postati soproga cesarja. Korea je torej dežela kjer je vse mogoče — še več kot v Ameriki.

V Rusiji zopet poka.

Iz mesta Nerčinsk, Transbaikali- ja, ruska Azija se poroča brzozajavnim potom, da je bil governer jetnišnice Carantni, grozen in neusmiljen rabelj od nekega nepoznanega revolucionarca ustreljen. Mož se je strži predstavil kot višji inženir in je poprosil za "sprejem" pri governerju. To mu je bilo dovoljeno, in kakor hitro je stopil v sobo, je potegnil revolver in oddal dve smrtonosni kroglji v bučo governerja, ki je ostal na mestu mrtev. Atentatorja so prijeli in postavili v verige. V jetnišnici Carantani je bil zaprt Sasanov, revolucionar, ki je leta 1904 umoril ministra Plehwe, in ki si je zadnjo jesen v ječi sam vzjel življenje, da je tako protestiral proti grozovitostim, ki so se uganjale na jetnikih. Umorjeni governer je prepustil vsacega jetnika rokam neusmiljenih biričev, ki so ljudi pred vsako jedjo prej do krvavega bičala. Smrt tiranom!

Židi na Ruskem.

London 2. sept. Ruski dopisnik lista "Jewish World" poroča, da je ruska vlada izdelala načrt, po katerem hoče polagoma izgnati iz trgovine in industrije vse ruske žide. Ruska vlada ne odda nobenih kontraktov židom in ako ti stavijo še tako nizke ponudbe.

SODNIKI IMAJO PREVEČ OBLASTI.

V Little, Ark., je sodnik obsodil petnajstletnega zamorskega dečka na vešala, ker je v pretepu vstrelil drugega zamorskega dečka v njegovi starosti. Sodnik je določil, da ga obesijo dne 15. septembra.

Ta drakonična sodba je pa še belim ljudem v Arkanzasu, ki niso naklonjeni zamorcem, odveč. Od povsod prihajajo prošnje na guvernerja, naj dečka pomilosti.

Nekdo je pisal guvernerju, da je največja sramota za 20. stoletje, ako obesijo 15. letnega otroka, ko vse civilizirane države opuščajo smrtno kazen.

Gozdni požarji v Montani.

Iz Livingstona poročajo o gozdnih požarjih, ki divjajo na treh straneh ob hribu Baldy. Več farmerjev in ognjegaseev se je podalo dušiti ogenj, ki uničuje najlepše gojzдове.

Mobilizirano vojaštvo da straži prekop?

Mobiliziran je deseti pešpolk, kateremu poveljuje polkovnik Green in određen je na odhod k panamskemu prekopu. — Sliši se, da je vojaštvo tu sem određen le radi tega, da straži panamski prekop. Seveda je to le izgovor. Dejstvo pa je to, da je došlo vojaštvo radi tega, ker nastajajo v Meksiki novi nemiri.

500 italijanskih kriminalistov v New Yorku.

Angleški listi se ravno sedaj bavijo s Italijani v Združenih državah, posebno pa o onih v New Yorku, kjer se nahaja prava italijanska roparska nasebina. Po mnenju oblasti se zadržuje v New Yorku okolo 5000 italijanskih zločincev, ki so se s pobegom iz stare domovine odtegnili posvetni pravici, ter se naselili v New Yorku. Da pa tudi tu ne mirujejo, dokazujejo vsakdanji zločini in napadi. Od 14. julija, toraj v do- brem mesecu, so izvršili 14 napadov z bombami.

Oblasti se mrzlično trudijo, da pridejo na sled zločincem.

McNamarov obrambni sklad.

Uradniki delavske organizacije American Federation of Labor so naznanili, da je McNamarov obrambni sklad narasel na 100 tisoč dolarjev. Pričakuje se, da bo do pričetka procesa nabranih \$500,000.

Novi francoski potniški parnik.

Potniške ladje na oceanu se vedno bolj zboljšujejo. Tako je dobila Francoska črta novo, na dvojne vijake urejeno potniško ladjo z imenom "Rochambeau", od "Compagnie Generale Transatlantique". Že prvo vožnjo je novi, nad vse moderno opravljene parnik imenitno preстал, in se ga danes šteje med prve svetovne potniške parnike. Novi parnik ima 420 kabin, in za 1248 oseb prostora v tretjem razredu. Vse kabine se bodo prodajale le pod ceno drugega razreda. Nadalje se bo na temu parniku tudi prevažala sobotna pošta. Drugo pomlad bo pa od iste družbe spuščen v morje gigantični parnik "France", ki bo eden največjih, kar jih bo plulo po Atlantiku.

Za novi stroj Linotype so darovali:

Martin Mežnar, 20c, zato, ker ni potreba hoditi v cerkev; 35c, pa zato, ko sem bil v veseli družini. M. Koren, 25c, za vničenje črnosuknežev; Frank Žolger, 45c, zato ker sem ponoči tako peslal, da sem komaj sapo lovil; Fr. Mesojedeč, 25c, ker sem z lušnim dekletom plesal; Louis Marjetič, 20c, voljo lušne "kompanije"; Anton Kraine, 50c, da bi se delavske razmere zboljšale; vsi navedeni so iz Taylor, Wash. — Janežič Josip, 25c; Martin Miklič, 25c; John Težak, 25c; Josip Moder, 50c; Jos. Culker, 50c; Klun Fr., 25c, zato, da se tritanje omeji. —

Zahodna Bolniška Podporna Jednota.

RAVENSDALE, WASHINGTON.

Vstanovljena 25. aprila in inkorporirana 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK JERAS, Box 44, Taylor, Wash.
Podpredsednik: PAVEL KOS, Box 10, Ravensdale, Wash.
Tajnik: FRANK TOSTOVRŠNIK, Box 102, Ravensdale, Wash.
Zapisnikar: IVAN ŠKUFCA, Ravensdale, Wash.
Blagajnik: BLAŽ FELICIAN, Box 80, Enumclaw-Krain, Wash.

NADZORNI ODBOR:

JOS. BURGAR, Box 107, Cle Elum, Wash.
ANTON LUČIČ, Box 499, Cle Elum, Wash.
J. PETKOVŠEK, Box 499, Cle Elum, Wash.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUSTOSLEMŠEK, Box 1, Ravensdale, Wash.
PAUL KOLAR, Box 337, Cle Elum, Wash.
CIRIL ERMENC, Box 142, Taylor, Wash.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. J. J. Mustard.

Seja gl. odbora se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu pri g. Pavel Koss-u, v Ravensdale, Wash. Uradno glasilo je Glas Svobode.

Groga in drugi.

SPISAL RADO MURNIK.

XIV.

"Zdaj boli pekla, zdaj veselje ne-pogosto vse vmes! [bá, Glej, to ti je res Usóda svetá!]"

Gregorčič.

"Nič pokorno! Zdaj si odpuščen, zdaj nisi več moj sluga. — Pojdi za baronom, s katerim si v zvezi."

"Torej moram res —"

"Zadav naj sem videl, da nisi za nobeno rabo. Poiskal si bom drugega slugo. Zdaj mi je dosti! Poberi svoje reči; kar sem ti naprej plačal, lahko obdržiš. Izgubi se!"

"Z bogom, gospod major..."

Nekoliko pozneje je sedel Groga žalostnega obraza v svoji sobici, zibal svoj lahki kovčeg na kolenih, bobnal s prsti po njem in zvižgal "Radeckega koračnico". Tako nesrečnega se že dolgo ni čutil. Preudarjajočemu, da mora z ljublji Javorici, in da pride na njegovo mesto kdo drug, katerega si je major gotovo že izbral, premišljajočemu tako in tako, se mu je storilo inako. Posloviti se ni hotel; bilo bi mu preteško. — Mirno in tiho bo šel, kakor da bi nesel skrinjico komu drugemu. — Vzdignil je torej svoj kovčeg, pogledal se jedenkrat po sobi in pristisni kljuko.

Tu mu je prihitel Major nasproti. "Groga, ti poštena duša! Gospodni Milena mi je ravnokar povedala, da si jo ti včeraj rešil! Groga, človek, zakaj mi nisi tega sam dejal, ko si mi vse drugo pripovedoval? Hm?"

Kozol je bil v zadregi.

"Kovčeg v stran! Ti ostaneš! — Seveda, ako hočeš! Na roko! Ne vem, kako bi ti povrnil, kar si storil mojim in meni. Reci, govori! Dovolim ti vse!"

Groga je premišljeval in si dolgo izbiral. Ta ponudba mu je bila prehitra. Naposled je rekel: "Gospod major, pokorno prosim prvič, naj mu obljubi, da ga ne bo nikdar več podil iz službe; drugič pa, naj mu kupi nov in zadosti velik cilindar, ker je stari že ves zamazan. Smejoč se mu je major vse zagotovil in mu obljubil poleg tega vslo novo črno obleko in povrh neprestano naklonjenost."

— Lepo vreme toplih jesenskih dni je stanovitno vztrajalo. Stojanovi so odpotovanje z Javoric vedno znova odlašali.

Nekega gorkega popoldne sta sedeli Milena in Stanka v parku pod kostanjem. Bili sta sami; odgojiteljica je bila izginila še tisti usodni dan brez sledu.

"Kakšno knjigo imaš tam, pokaži mi, Stanka!"

"O nič posebnega... Vzela sem si zopet nekaj iz stričeve knjižnice. Rajša naj bi bila dobila kaj drugega! Na... slovensko je! Čudne slike, neroden tisk."

"Pokaži mi, prosim te."

Stanka ji je podala skromne zelene bukvice z zlatim otiskom: "Josip Pagliaruzzi. Poezije". Dolgo je listala Milena površno v

knjižnici in že jo je hotela zopet zapreti, kar ji je obstalo oko na preprostem naslovu: "Ljubica". Brala je in čim dalje je došla, tem bolj ji je raslo zanimanje, dokler se ji niso porosile oči.

"Milena, kajti je?"

"Vzemi, beri sama."

Stanka je čitala. Ko je bila pri koncu, je morala znova začeti:

"Ležal na mrtvaškem odru"

V sobi temnej mlad je mož

Sredi belih sveč brlečih,

Sredi lepih svežih rož."

"To je lepo! Tako lepo!" je dejala Stanka, prebavši vso pesem drugič do konca. "Ah, tako žalostno in tako lepo!"

Od Save je zapihala mrzla planinska sapa. V starem širokoj-nem kostanju so zatrepetali otrdeli premrli listi in se dotikali drug drugega z rezkim šumom. — Nekateri se je odtrgal in padel tiho na tla k drugim tovarišem.

In tedaj so pripluli po tresočem se zraku žalobni glasovi in polagoma naraščali v valovih mehkega vetreca trudni, tožni akordi vranovskih zvonov.

Milena je zadržala.

"Stanka, Stanka!" je kriknila.

"Veš, komu zvonijo?"

"Nekdo je umrl."

"Umr... Vojnik!"

Milena je zakrila obraz, naslonivši se na mlajšo sestro. Stanka jo je hotela tolažiti, ali jok ji je zaprl vsako besedo. — Obe sta molčali. Zvečer je Milena še jedenkrat prebrala krasno pesem. Dolgo ni mogla zaspati. "Ležal na mrtvaškem odru, ležal na mrtvaškem odru," te besede in trdno petje vranovski zvonov ji je šumelo neprenehoma po ušesih.

Drugi dan se je šele pozno v jutro vzbudila; tudi Stanka je še trdno spala. Tibo je potegnila Milena žaluzije kvišku. Bil je lep, solnčen dan. Doli na dvorišču je korakal strie Pavel jezen gori in doli in, držeč roke na hrbtnu, grizel cigaro v ustih.

"Zdaj ga že jedno uro ni" se je jezil na glas in zaceptal z no-go; čakal je Groge, katerega je bil poslal k jutranjemu vlakcu po pošto. Naposled je sluga vendar prišel.

"O, gospod major!" je klical že od daleč.

"Kaj je? Kaj se tako neumno držiš?"

"Gospod major —"

"No!"

"Gospod inženir so umrli!"

Major je povzdignil glavo; oči so se mu razširile. Smodko je vr-gled daleč strani.

"Kaj praviš? ... Ni mogoče... Saj se mu je rana že skoro popolnoma zopet zacelila; še predvčeranjim sem ga obiskal. — Kdaj je umrl?"

"Včeraj popoldne ob petih."

"Naprezi!"

Z grozničavo hitrostjo skoči Milena k svoji obleki, se opravi in že stoji pri vozu doli.

"Strie, ali se pelješ na Vranovo? — Vojnika kropiti?"

"Da."

"Lepo prosim, vzemi tudi mene s seboj!"

Kmalu se ustavijo konji ob mali hiši v jedno nadstropje, z lese-no streho.

"Takaj pridem za teboj, Mile-na. Najprvo grem venec naročit."

Po ozkih, nerodnih lesenih stopnicah je hitela gori. Jokala je neprestano; vedno zopet si je morala brisati oči, da ne bi se izpod-taknila na potu. Tu... tu je že črno zagrinjalo...

Milena vstopi v mračno, nizko sobico, črez in črez zagrnjeno s črnimi preprogami, pred mrtvaški oter.

Da mora biti to resnica! Tam v rakvi leži Vojnik tih, pokojen, miren... Duša ji vzkipi od nez-nosne boli; jdnega svetlih sveč-nikov z gorečo svečo pomakne v stran, stopi k mrtvecu, kateremu je zarisala smrt trpke poteze na obraz. Dolgo ga gleda. Vzpne se k njemu in ga poljubi na čelo. Zgane se; to čelo je ledeno mrzlo. Gladi mu blede, trdo lice. Sree ji hoče zastati od silne žalosti.

"Ivan, Ivan!" ga kliče.

Toda mlademu možu ostanejo oči zaprte, zasinjele, tesno stisnjene ustnice se ne ganejo, ne maknejo se sklenjene roke, mrzle, kakor je mrzel križec s Kristu-som, katerega drži pokojnih tako čvrsto v otrplih rokah...

Mrtev!

Da mora biti to resnica...

— Nekdo prihaja po stopnicah. Milena se siloma upokoji, polju-bi Vojnika na ustnice, poljubi ga zadnjikrat, postavi svečnik na prejšnje mesto in poklekne v mra-čen kot.

V temni prostor prikorakata dve gospe. Zobelja in Grizajka sta prišli mrliča kropiti.

Kratko pomolita... Potem začeta polnglasni pogovor. Objo-kane devoyke zadaj menda ni no-bena opazila.

"Prav lepo leži..."

"Res, lepo. Samo glavo so mu postlali nekoliko preuizko. Ne?"

"In oder ne stoji čisto v sredi. Morda radi okna?"

"Glej, glej, vence ima tudi že!"

"Ali mu dava tudi medve ka-terega?"

"To se razume! Saj ga mu je še pisarjeva žena naročila. Med-ve ne smeva nikakor zaostati!"

Utihnili sta za nekaj časa.

Svečano tiho je v skromnem te-motnem prostoru. Nič ne moti svetega miru... Vender zunaj ne zastaja dneva nepokoj. Skozi odprta vrata prihajajo iz sosed-stva zveneeči glasovi kovačevih udarcev, ropot voza, zamolkel vik, klic, razgovor...

"Škoda ga," zasepeče zopet jedna izmed gospej.

"Ej, kakeršno življenje, taka smrt!"

"Vsejedno; on je bil dobrega srea."

"Da, da! In lahko bi bil osre-čil svoje dekle."

"Toda... čudno! — Saj je bil skoro že zdrav! Zdravnik ga je..."

"Kaj pomaga? Obupal je, živ-ljenje se mu je ostudilo; odtrgal si je sam obvezo z nevarne rane."

"Moj Bog! Samomorilec..."

"Pogreba ni vreden nobene-ga —"

"Pozneje se je poprosil duhovni-ka. Spravil se je z Bogom. Bodi mu on milostiv!"

"Ali mislite, da je res, kar go-vore ljudje?"

"Zakaj da se je? — Iz nesre-čne ljubezni, pravijo."

"Da... Kaj bo neki zdaj ona?"

"Njegov nesrečni konec, me-nim, ji bo grenil marsikateri tren-otek... Spomin, da je kriva nje-govi smrti, prosim te, kriva smrti tistega, ki jo je ljubil —"

"Žalosten spomin za vse življe-nje!"

"Ali bo pa celo ponosna radi tega; pohajala bo okolo in se zdela sama sebi grozno intere-santna."

"Ne verjamem. Moliva še je-den očenaš..."

Tiho je zopet... Lahno se ziblje svit gorečih sveč po zadu-hlem, razgretem zraku. Redkoma pade košček odtajane in odediv-še se voščence na svečnik, vzplamt mirna luč jasneje in ži-veje, lije svetle žarke po srebrnih obšitkih in zaslekih na črnih brezgubnih oponah, zasije po kro-pilniku, zablisne po kovinskem o-krasu črne krste, zatrepeče po o-bledelem obrazu mladega pokoj-nika... Dušiči vzduh je poln mehke dišave topečega se voska, nasičen z rezno, grenko vojavo redoma ob odru nastavljenih o-krasnih rastlin, napojen s bučim, omamljivim dihom iz svežega cvetja darovanih mrtvaških ven-cov...

Zobelja vzdihne, si naredi križ

in se obrne, majoč z glavo, k pri-jateljici:

"Tako mlad, tako čvrst... kaj ne?"

"Kako vesel je prišel sem na Vranovo, kako zabaven je bil svoj čas v družini! Le zadnje tedne se mi je zdel nekako zamišljen, tako nekako potr in nesrečen!"

"Da, da... In zdaj leži tu-kaj na mrtvaškem odru. Kdo bi si bil kaj takega mislil! Res je, prihodnost zakriva strašne zago-netke!"

"Skoro nič ni izpremenjen..."

"Le nekoliko bledejši je."

"In shujšan. — Reci moram, lep mlad mož je bil."

"In zelo prijazen. Moj Rudek ga je imel zelo rad."

"Tudi z mojim Mirkom sta si bila vedno velika prijatelja."

"Ubogi revež! Koliko je trpel, predno se je odločil za smrt!"

"Sam Bog ve! Ker tako ne sili nihče v grob."

"Zdaj je rešen vsega trplje-nja."

"Nas pa vse to še čaka!"

"Pogreb bo jutri ob štirih. O-blekla bom svoj novi plašč."

"Jaz pa si vzamem svojo staro promenadno obleko. Temna je za-dosti. In za Vranovo je še tako predobra."

"Popoldne ga pridem zopet kropiti."

"Tudi jaz. Seveda... Tako sem že radovedna, koliko bo do-bil vencev."

"Bog mu odpusti!"

"Njemu in — njej..."

Gospe sta odšli. Za njima so prihajali in zopet odhajali drugi ljudje. Še je klečala Milena v ko-tu in si zakrivala obraz z rokami. Zmetene misli so se ji porajale v glavi, vznemirjajoče podobe so vstajale in ginile, vse samo po se-bi, nebrzdane, nobeni volji po-slušne... V tem se ji je zdelo, da sliši jasni glas sestre Stanke, beroče kakor včera v parku:

"Vsi so prišli, vsi so prišli. Ga kropiti in zanj moliti. Samo ona, samo ona Ni prišla se posloviti."

Hotela je vstati, zbežati iz so-be. Kar se je zmajal mrtvaški o-der z velikim ropotom, sveče so padale sem in tja, preproge so se vmele, in v kratkem je bila vsa soba v rdečem plamenu...

Konec prihodnjic.

URA.

Pripovedka Borisa Rahovskega.

(Prevel za "Glas Svobode" Po-dravski.)

Mimo okna mojega stanovanja je hodil vsaki dan Ivan Petrovič Tomkin. Služil je v pisarni našega polka in korakal ondi mimo v pisarno. Štel je šele 55 let. Bil je majhne postave, siv, sključen, v oguljenem plašču, ter s tihim pri-jaznim glasom s vso svojo posta-vo kazal utrujenost in zapušče-nost.

Videl sem ga korakati vsaki dan mimo okna z drobnimi kora-ki in ne vem čemu me je jelo mi-kati, naj poizvem, kaj tvori ve-drilo življenja tega uradnika, o čem on sanja, radi česar mu krep-kejšje vtriplje njegovo sree. Ni ga vznemirjala in častiteljnost, niti rodbinske tuge in radosti, kajti vso njegova rodbina je tvorila zgolj edina stara ženkica, v pi-sarni pa tudi ni mogel napredova-ti — census mu tega ni dopu-stil.

Enkrat, dospevši v pisarno, sem se spustil v razgovor z Ivanom Petrovičem in poizvedel sem ne-katere podrobnosti iz njegovega življenja. Glavna stvar pa je bila, da sem poizvedel o njegovi do-mišljiji.

Ko je Ivan služil še kot kandi-dat osrednjega urada, hotel si po-večati svoje nezatne dohodke, se je naučil od enega izmed svojih prijateljev popravljanje ure. To rokodelstvo mu je zelo uga-lalo in mu kolikor toliko poma-galo, da se je lažje preživljal. Po-pravljajoč ure, pa se je nekako zaljubil vanje. Ure so v njegovih očeh postale stvari, ki imajo du-šo. Z urami, v katerih je bilo ne-česa zlomljenega, je postal ta-ko, kot zdravnik z bolnikom. Ko je popravljena ura začelo zmerno in pravilno tiktakati, mu je neka-ko odleglo; oddahnil si je in jo previdno odnesel lastniku ter ga prosil, naj vdrugič pozornejšo ravna ž njo. Ljudij, katerim se je ura pogostoma pokvarila, ni imel rad. Mislim si, da bi bil z velikim

veseljem osnoval društvo za var-stvo ur.

Ivan Petrovič si je močno želel izdelati za-se novo uro. Zdelo se mu je, da v tem trenutku, ko ta ura, ki je njegovo delo, njegovo dete, zatikotala prvokrat in se ka-zalei jamejo premikati, on, ki ji je dal življenje, postane najšreč-nejši človek na svetu. Toda da bi si mogel nakupiti reči, ki so po-trebne v ta namen, za to ni imel denarja.

Pred nedavnim se je oženil. — Prva leta po svoji ženitvi ni mo-gel misliti na uro namenjeno se-bi, ker je moral vporabljanji ves svoj čas za popravljanje tujih ur; za vzdrževanje domačije moral je namreč zaslužiti nekaj več. — Privediti uro za prodajo pa si ni drznil. Zdelo se mu je namreč preveč težavno razstati se s svo-jim izdelkom, dati ga v tuje ro-ke. Ko je črez več let zaupal ženi svoje nekdanje sanje, ga je ta radi njih le ostela ter njemu, 40-letnemu možu, odločno rekla, da mu ne dopušča zapravljati denar za kakšne prazne reči, ko mu ga še manjka za one, ki so neodhod-no potrebne. Kljubovati pa svoji ženi Ivan Petrovič ni smel; imela je za popolnoma pod svojo o-blastjo.

Sedaj je štel Ivan Petrovič že 55 let in sanje o "napravi" nove ure so ostale zgolj sanje.

Že sta pretekli dve leti, odkar ni popravljal več ur; prostega ča-sa skoraj ni imel a pri tem se je pritihotapila še starost. Rad bi si bil oddahnil ter dosegel nekoliko višo plačo, da bi mu ne bilo tre-ba vkvarjati se s postranskimi posli. Tako je vsaj govoril svoji ženi, toda po resnici je le radi te-ga nehal popravljanje ure, ker mu je pri tem delu želja: narediti si novo uro, postala malone nepre-magljiva.

Vsa svoje plačilo je dajal ženi ter se vkvarjal s prepisovanjem in posredilo se mu je zaslužiti si s tem nekoliko denarja. Treba mu je bilo zgolj še nekoliko potr-peti, na to pa mu bo mogoče ures-ničiti nekdanje sanje. Kakšna sre-ča bo takrat, ko mu zatikotaka v žepu njegova ura! Presedajoč dolge dneve nad dolgočasnimi li-stinami v pisarni, hotel bi poslu-šati klepanje svoje ure in dnevi se mu bodo zdeli kratki, dolgočasne listine tudi manj dolgočasne. — Smatral se bo za stvarnika te ure in večje sreče njemu niti ni treba.

Pripetilo se je, da je Ivan Pe-trovič nehal zahajati mimo mo-jih oken. Jel sem povpraševati v pisarni in sem izvedel, da je — bolan. Pretekli so štirje dnevi in Petra Tomkina še zmerom ni bilo. Kandidat na to mesto, ki je že davno čakal, da bo prazno, si je ogrnil sukno in se zadovoljen vsedel za zapuščeno mizico Ivana Petroviča.

Šel sem k vdovi pokojnika poiz-vedovati kaj mu je bilo.

"Zares sama ne vem, kaj je to bilo," mi je dejala vdova. "Napo-tila sem se, kakor vsikdar, v ne-deljo v cerkev, a moj stari ni ho-tel iti z menoj; rekel je, da osta-ne doma, ker ga nekoliko boli glava. Mene je to vznemirilo in sem tudi hotela ostati, toda Ivan Petrovič me je skoro posiloma od-pravil v cerkev. Ko sem se vrnila domu, sem videla, da je Ivan Pe-trovič sedel za mizo, imajoč gla-vo položeno na roke; sam se niti ni ganil. Poklicala sem ga — on pa je le molčal, toda pleča so se mu nekako tresla. Stopila sem k njemu. Na mizi sem videla razlo-

žene vse njegove klešče, vsako-vrstno orodje, s katerim je po-prej popravljal ure, toda Ivan Petrovič je sedel nad orodjem ter si zakril lice z rokami, a sko-zi prste pa so mu kapale solze. — "Kaj ti je, Ivan Petrovič?" sem ga vprašala. Ni mi odgovoril, marveč samo ihtel. Naj sem mu tudi prigovarjala, kolikor sem mogla in ga izpraševala, vendar ničesar nisem mogla izvedeti. Samo to je ponavljal: "Slep, kakor sem, kako si zamorem narediti u-ro?" Očividno je hotel popravl-jati ure, toda oči so mu odpove-dale službo — da ni videl. Toda čemu bi se naj toliko mučil. Tudi brez tega bi se preživela. Sedaj pa me je zapustil za zmerom."

Starka ni vedela niti razumela, da so se Ivanu Petroviču spode-tele njegove najzlaše sanje. To je prišlo takrat, ko je imel že vse potrebno za njih izvršitev. — In brez teh sanj — kaj mu je bilo mar življenje?

DOPIS

De Pue, Ill.

Dva prijatelja, Janez in Tonče.

Janez: Hello Tonče! — Kje si pa včeraj bil?

Tonče: Prmajkuš, na Avs.

Janez: Kako ste ste kaj imeli?

Tonče: Prav fino; plesalo se je v travi po domače seveda, kakor smo znali; nekteri so se pa tudi valjali.

Janez: Koliko je bilo vstopni-ne?

Tonče: Ja dragi prijatelj ti po-vem, da je bil classification; eni so plačali 75c, nekteri \$1.00; tisti pa ki so bili barvani z indijansko barvo in kteri so z šale nosili raz-trgano srajco, so pa bili free (prosti).

Janez: Kdo je pa bil manager izleta?

Tonče: Prmajkuš, — vsi, kar nas je bilo tamkaj. Mladoletni pa še narbolj ko so obkolili sodček ječmenoveca tako, da pololetni niso mogli zraven priti!

Janez: Kako pa kaj ribe?

Tonče: Takoj so šle; jaz sem mislil da so žive; tudi kosti ni o-stalo; fin apetiti smo imeli.

Janez: Sapratal, prihodniče ho-dem pa jaz bolj izvrstno naredil.

Tonče: Kje se pa sestaneva, da si delo zgubil.

Janez: V Avs. — park.

Tonče: Odkod pa je to ime?

Janez: Ne vem, po mojem mne-nju bi se imenoval prostor pavil-ion.

Tonče: Je vseeno dobrega po-mena. Adijo!

Janez: Počakaj še; slišal sem, da si posel zgubil.

Tonče: Seveda, pa veš zakaj? radi tega, ker v tisto gostilno ne zahajam, ki boss zahaja.

Janez: Ako bi ti njemu prinese-l eno steklenico finega žganja pa škatljo finih smotk, prmajkuš, da tvoj plac prec nazaj dobiš. Naj me vrag vzame, če to ni res!

S.S.P. Zveza

Ustanovljena leta 1908.

Inkorporirana leta 1909.

Glavni urad na: 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
ANTON FISHER, podpredsednik; Box 116, Somerset Colo.
JOSEPH BENKO, tajnik; 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, zapisnikar; 11224 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

FERDINAND GLOJEK, (pred.); 477 Virginia St. Milwaukee, Wis.
ANTON DULLER, 238 — 136th St., Chicago, Ill.
MARTIN V. KONDA, 2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

AUGUST KUŽNIK, 8323 Connecticut Ave., S. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ČUK, Box 268, Moon Run, Pa.
JOSIP CVETKOVIČ, Box 94 Hammond, Ind.

POMOŽNI ODBOR:

JOSIP IVANŠEK, 1517 So. 43rd Ave., Chicago, Ill.
IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 11355 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN LEVSTIK, 11224 Fulton Avenue, Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. ALOIS M. ZAHORIK, 1346 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Benko, 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill. Denarne (odpošiljatve) pa na John Kalan, 341—6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "Glas Svobode". Šeja vsako zadnje sredo v mesecu.

IZ URADA ZAPISNIKARJA S. P. ZVEZE.

Izvešček 8 redne seje glav. odbora, z dne 30. avgusta 1911 vršeče se v Stastny-2 dvorani, 2005 Blue Island Ave., od 8 me do 1/2 12 ure zvečer, v navzočnosti bratov: A. Mladič, Jos. Benko, Wm. Rus, A. Duller, Jos. Ivanšek, John Mladič, Jak. Tisol in J. Levstik-a. Zapisnik zadne seje se prečita, odobri in podpiše.

Dr. št. 2. Claridge, Pa.: Ker se je v predzadnji seji odbila podpora bratu Erženu, se je isti proti razsodbi pritožil ter podal razne podatke o zadevi. Zbog teh poročil se njega zadevo na prihodnji seji zopet vzame v pretres, čakajoč sedaj še listin.

Dr. št. 8. McGuire, Colo. V zadevi brata Milič-a se dobe zahtevana spričevala dveh zdravnikov radi njegove poškodbe na očesih, ter razne podatke od brata Fisher; nakar se sklone, zadevo prepušči v rešitev glav. tajniku.

Št. 16. Clinton, Ind.: Društveni prošnji tičeči se brata Jos. Viskuč, se ne more vstreci.

Št. 20. Cleveland, O.: Vse zadeve se odloži na prihodno sejo.

Št. 36. Springfield, Ill.: Glavni odbor se strinja z vsemi ukrepi društva, tičečih se brata John Štefan.

O SEMDIH ZAKRAMENTIH.

Tokrat hočemo pokazati odvisnost katoliškega kulta od njegovih predkristjanskih predhodnikov na t. zv. sedmih zakramentih. Niti eden izmed njih ni kristjanskega izvira, niti eden ne izvira kakor v zmoti uči cerkev šele od Jezusa, ampak vsi so prevzeti iz starejših kultov, posebno iz indijskega, egipčanskega in grškega. Radi lajšega pregleda si razdelimo teh 7. zakramentov v dve skupini. Trije zakramenti (krst, birma, mašnikovo posvečevanje) so, ki vtisnejo človeku neizbrisljivo znamenje in se morejo zato samo enkrat prejeti. Ostali štiri zakramenti pa podeljujejo človeku "milost božjo" za vsakdanje življenje, ne vtiskujejo duši nikakršnega trajnega znamenja in se morejo torej veljavno tudi večkrat prejeti.

Ako si pozorno ogledamo prvo skupino, tedaj spoznamo v njih na prvi pogled tri obrede temeljnih posvečujočih stopenj v starih misterijih, s katerimi se pogosto srečavamo tudi v modernem simboličnem prostozidarstvu v stopnji učena (krst), tovariša (birma) in učitelja (duhovstvo). Da se stvar lažje razume, je treba spregovoriti nekoliko o onih starih verskih sistemih, ki so bili temelj poznejše narejenega kristjanstva. Gre se tu za stare egipčanske, indijske, perzijske in grške vere. Ti stari verski sistemi nikakor niso bili tako enostavni kakor nam razkladajo površne razlage o stari mitologiji (bajeslovje), Egipčani n. pr. niso samo najvno molili bika in mačke,

Št. 40 Salida, Colo.: Poročilo br. Miklič-a, se vzame na znanje, ter časoma odloži.

Št. 58 Greeland, Mich.: Odškodnina, za zgubo očesa, se sklone izplačati bratu Geo. Butala.

Št. 71 Mariana, Pa.: Gl. odbor se strinja z kaznijo, oziroma suspendacijo 1 meseca od bolne podpore naloženo br. John Černeve, ostalo podporo se pa nemože nakazati na društvo, ker ček ali denar pripada le bolniku.

Brat tajnik poroča, da je tekoči mesec se prijavilo za vstop 51 članov in 2 članice, katere se sprejme v Zvezo. — Dalje predložijo razne račune, katere se odobri in potrdi za izplačanje.

Brat Ivanšek poroča o "Upravitelnosti društva" ali "red seje"; namreč, da je sestavljen ter odposlan predsedniku gospodarskega odbora v pregled, kateri pa ga ni še vrnil. Sklene se, da se ga naj hitro zahteva nazaj, ter odda v tisk. Dalje opozarja tudi odbor, da je bilo na današnjo sejo odloženo tudi sklepanje radi asementa, kar se prizna ter objednem preloži do "revizije knjig", katera se ima vršiti v kratkem, namreč po zatrdilu tajnika, najzadnje do 10. septembra.

William Rus, zapisnikar.

vendar so imeli vsi ti sistemi kakor bi rekel dvojno lice.

Drugega lice so imeli ti sistemi za duhovne, za vladajočo kasto, ki je prva umela pravi pomen in smisel vseh teh alegorij in simbolov, dobro vedoča da je vladanje moč in puščala zato samo svoji kasti to vlado, zopet, drugače za profano (profanus = klor mora ostati zunaj svetišča) prosto ljudstvo, ki jih je razumevalo naravnost z otroško najvno, častilo posebljene svetovne sile kakor prava ljudska ali pa ljudem podobna bitja in v delo v biku Apisu samo bika. Apisa in ne solnea, čegar simbol (podoba) je bil. Svečnikom so bili jasni znanstveni in pravstveni nauki, skriti v verskih simbolih, ravno tako kakor se je skrivala ljudska misel v začetku razvoja pisave v hijeroglifovi pisavi s podobicami. Predno pa je človek prišel k posvečevanju, je moral prejeti celo vrsto pripravljanih posvečevalnih stopenj; teh je bilo marsikrat zelo mnogo, 90 in še več, toda temeljne, glavne so bile samo tri. Ta množina podrejenih stopenj se je ohranila do sedaj v katoliškem obredu pri mašnikovem posvečevanju, ki ima do sedaj 7 podrejenih stopenj (ostriar, lektorat, eksorcistat, akolytat, subdijakonot, dijakonot in presbyteriat = mašništvo).

Omenjeni trije zakramenti so ravno tako tri posvečujoče stopnje, oziroma pravilneje rečeno, ostanki starih posvečujočih stopenj, ker v katolicizmu prejemniki ne dobivajo nikakega posebnega posvečenja. Saj so celo duhovni sami zopet le plagiat stari

hijerofantov (svečenikov), ne da bi poznali sami razven malih izjem, pravega temelja ohranjenih se simbolov. Od starega posvečevanja je ostala v katolicizmu samo forma: tudi tu tvorijo duhovni (oni, ki so prejeli vsa tri posvečevanja) posebno višjo družabno kasto in mašnikovo posvečevanje je logično nadaljevanje in spolnjenje prej prejetega krsta in birme.

Hočemo tedaj spregovoriti nekoliko podrobneje o prvem izmed sedem zakramentov in o prvi stopnji starega posvečevanja — o krstu. Da se krst nahaja, že pred Jezusom, o tem nam daje pojasnilo evangelij sam, ko omenja Janca Krstnika. Tudi drugi dokazi o verskem življenju starih nas potrjuje v mnenju, da je krst, katerega namen je bilo začetno posvečevanje kakor osebe v tajnost te ali pa one vere, očistišče duše in odpuščenje grehov, iz prastare dobe. Sto in sto let pred Jezusom je bil v navadi v Egiptu, Perziji, Indiji, Tibetu, na Grškem, v Rimu, celo v Meksiki in Peru kakor tudi v Skandinaviji in med druidi. Cerkvenemu pisatelju Tertulijanu kakor tudi drugim cerkvenim očakom ta fakt ni bil nepoznan, kajti oni priznavajo, da je bil krst zaveden že pred Jezusom in da je Jezus, kadar je govoril o krstu, prisposobil samo običaj, ki se je ohranil po stari tradiciji (poročilo).

Stari niso krščevali samo z vodo ampak tudi z ognjem, zemljo in zrakom (tudi katolicizem priznava razven pravilnega krsta z vodo tudi druge načine: krst krvi, krst želja). Krst s 4 elementi voda, zrak, ogenj, zemlja je jasno v zvezi z modroslovnim naukom, ki se pojavlja pri najrazličnejših narodih (nam so najbolj znani jonski modroslovcji Thales, Anaximander in Anaximenes) po katerih tvorijo temelj vesmiru t. zv. 4 elementi.

Predstavljenje elementov je zelo podobno modernemu nazoru o prvih, v pouku o razvoju celega vesmirja z enega ali pa z evolucijskih nekoliko elementov se lahko opazajo kalj modernih teorij in descendentne Darwinove teorije. Značilno za stare verske sisteme pa je bilo združevanje znanstvene in modroslovne vede z verskimi elementi.

In tako je bilo tedaj posvečevanje ali krst z vodo, ognjem, zrakom in zemljo v navadi pri vseh misterijih starega veka, kakor se je tudi do sedaj ohranilo v gnozi in obredih prostozidarjev. Pri Egipčanih je bil krst z vodo ob enem očistišče in skušnjava sposobnosti kandidatovega posvečenja. Posvečene je bil primoran prepluti reko ali pa podzemsko jezero. Stari Perzijani so krstili dete v svetišču z vodo, ognjem in zrakom; pri tej priložnosti je dal duhovni otroku tudi ime. V grških misterijih so posvečevali kandidata na bregu reke Ilisa. Indi krstijo s potopljenjem v reko Gang.

S krstom je v zvezi tudi t. zv. blagoslovljena voda, to je voda, ki je bila priznana iz raznih virov za posebno sposobno omenjenim in tudi drugim cerkvenim obredom. Že v predvorju poganskih svetišč so stale podobne posode, kakor v katoliških cerkvah, polne blagoslovljene vode (aqua minaria, amula), s katero so se verniki kropili pri vstopu v svetišče. Istotako so imeli Judje v svetišču umivalnik, namenjen k očistišču (Exodus 30, in 40.). Pa ne samo umetno posvečeni vodi, ampak tudi celim strugam voda, rekam in potokom so pripisovali stari moč duhovno očistiti človeka od grehov (Ganges v Indiji, po Ovidiju grške reke Ilisous, Achelous in Cefissus).

Namen drugega od treh posvečujočih zakramentov — birme — (confirmatio = potrjenje) je bil birmovanega okrepiti in utrditi za praktični boj zoper zlo, greh in nevednost. Ta posvečujoča stopnja je bila ravno v starih misterijih mnogo bolj zamotana in zložena kakor v današnjem katoliškem obredu, dasiravno so se tudi popolnoma jasno ohranile stopnje vsaj obeh značilnih momentov te stopnje posvečevanja. Ker se je imel posvečene s tem aktom simbolično oboževati za borbo, zato so mazali njegovo telo z oljem, s katerim so se mazali borilci pred vstopom k borbam v areni. K olju pa so pridavali še razne druge primese, dišča mazila itd. s čemur se je vpodabljala vzviše-

nost borbe za dobro in resnico, za katero je moral posvečenec nastopiti. Drugi znameniti moment te stopnje posvečevanja je bilo simbolizovanje (upodabljanje) nasprotstva, katero je moral nastopiti božji bojevnik resnice. Ob enem je moral tu pokazati svojo vstrajnost, stalnost in neomahljivost. Posvečenec je moral pretrpeti celo vrsto muk: bil je zaprt v podzemne prostore, pustili so ga gladovati in žejo trpeti, bil je vkljenjen v verige, bičan; k tem telesnim mučilom so prišle še duševne muke: bil je zaničevan, poniževan, obsojevan itd. Te poskušnje so trajale dosti dolgo časa, leto ali pa še dalje, kandidat ni moral dokazati samo sebe ovladajočo silo, ampak se tudi v zatajevanju samega sebe, v ovladanju duha nad telesom vaditi in spolnjevati.

To je približno obseg temeljnih obrisov glavne posvečevalne stopnje, skupen egipčanskim misterijim. V podrobnostih bi bilo dosti zanimivih stvari, vendar ne spada v današnjo razpravo jih razkladati.

V katoliškem obredu birme je privzet ravno omenjeni moment: simbolično pomazanje borilec z oljem se je ohranilo v ohranjenju birmančevega čela z oljem in balzamom, na ponizanje in pa muke, katere je moral prestati stari bojevnik (birmanec) spominja današnji simbolični udarec škofov z besedami "Pax tecum" (mir s teboj).

V tretjo posvečevalno stopnjo — mašnikovo posvečevanje — se ne spuščamo tako podrobno, ker je pri tej stopnji kakor pri starih misterijih tako tudi v katoliški liturgiji premožno simbolov širšemu občinstvu tako in tako malo znanih, ki bi se morali najprej še natanko rozložiti; stvar bi zavzela v časopisu preveč mesta.

Preidemo sedaj k drugi skupini, ki nimajo več iniciativnega znaka. Pričnemo pri spovedi. Tudi spoved in pokora so iz davnih dob, 1000 let pred Jezusom so se pri Indih spovedovali ljudje in sicer javno ali pa pred sodom treh, duhovnov-braminov. Greh se je moral priznati in grešnik je moral obljubiti bogove pomiriti in se poboljšati. Ta sod (tribunal) je dajal grešnikom odvezo in nalagal pokoro, primerno njihovim grehom n. pr. post, molitev, miloščino, romanje in druga dobra dela. Ko je Buddha reformiral brahmanizem, je obdržal spoved, ki je pri budistih javna in vsaj enkrat na leto zapovedana (tudi katoliška cerkev predpisuje svojim vernikom spoved vsaj enkrat v letu). V Egiptu, v Perziji in na Grškem je bila spoved na podoban način v misterijih. Znano je da se je spovedoval rimski cesar-filozof Marcus Aurelius v elusjskih misterijih hierofantu (svečeniku). Kakor dandanes našli so se seve tudi pri starih dvomljivi glade opravičnosti spovedi. Plutarh pripoveduje o nekem Spartancu, ki je govoril z duhovnom, kateri ga je hotel spovedovati, takole: "Tebi ali bogu se imam spovedati?" "Bogu," je odgovoril svečenik. Na to je dodal Spartanc: "Potem pa človek idi dalje?" Platon omenja v svojem spisu "O državi" tudi spoved in pokoro in dodava, da so si oboje izmislili svečeniki zaradi dobičkarje. Istotako so se spovedovali tudi Judje javno. Navadno je daroval grešnik žival, da bi prej dosegel odpuščenje grehov. Ravno tako navaja sveto pismo (Leviticus 16., 21.) ta-le spovedi podoban obred: Veliki duhoven je pripeljal v svetišče kozla Harazela, položil mu roko na glavo, glasno priznal svoje in ljudstva grehe in prosil Večnega za odpuščenje. — Kozla pa so zapodili v puščavo.

Pri obhajilu se gre za dvojno stvar: darovanje zemskih plodov božanstvu in vtelesenje božanstva v te plode. O darovanju ni treba natančneje govoriti, saj je splošno znano in skupno kultu vseh narodov in dob. Manj splošen pa je že nazor, da se dalje bog samega sebe uživati v teh plodih, dasi je tudi ta nazor prastar. Srečamo se z njim zopet že v Indiji, kjer je bilo to mnenje razširjeno v rastlini zvani haoma; kult vina, v katerem se daje boga Dionysos uživati ljudem, najdemo v grških bacchovih slavnostih. (Grška bajka o Dionysu ima mnogo sličnosti z mitom Jezusovim: oba sta allegorija solnea, oba sta umrla za

Pijte najboljšo pivo
Edelweiss
Peter Schoenhofen Brewing Co.
PHONE: CANAL 9 CHICAGO ILL.

SLOVENSKI IN HRVATSKI JAVNI NOTAR ZA AMERIKO IN STARI KRAJ.
Sprejema tožbe. — Zagovarja in tolmači na sodnji. — Zahteva in iztirja odškodnine od kompanije za ponesrečene pri delu. — Dela pooblastila, kupoprodajne pogodbe, prošnje za oprostitev vojašcine, dolžna pisma, itd. — Iztirja dolgove tukaj in starem kraju. — Izvršuje vsa v notarsko stroko spadajoča dela. — Cene vedno zmerne.
Matija Skender
5241 Butler Str., Pittsburg, Pa. Bell Phone 7-R Fisk.

odrešenje ljudstva, oba se dajeta uživati ljudem v podobi vina.)

O zakonu zastopuje navesti toliko, da so duhovni, ki so posredovali pri vseh odločilnih trenutkih življenja, isto storili tudi ob priliki ženitve, ki se je vršila pri najrazličnejših narodih v prisotnosti duhovščine, posebno v svetišču in pred oltarjem.

Posebno zanimiv pa je zakrament poslednjega olja. Ta zakrament je v zvezi z vero v vero v posmrtno življenje duše. Duša s smrtjo od telesa ločena gre na pot na oni svet. Zelo star običaj je okrepčati in oboževati dušo za to daljno potovanje. To okrepčilo pa obstoja deloma v očistišču od grehov, kakor tudi v tem, da se privedajo umrlemu na pot v večnost razni predmeti, ki bi mu utegnili koristiti (polagalo se je v grob orožje, slušničad, konji, bokali; Grki so pokladali mrtvece v usta obolos (denar) za prevoznika Charona). Tudi so mazali mrtvece z oljem, podobni simbol kakor pri birni, da bi bil tako pokrepčan za to naporno pot. Egipčansko balzamovanje mrtvih ima isti pomen.

Proti modernizmu. — Prinesli smo poročilo o otvoritvi semenišča v Perudžiji. Tej vesti imamo še pripomniti, da je bil pred letom dni nadškof z rektorjem vred odstavljen, ker sta bila oba osumničena, da pospešujeta oziroma trpita modernizem na vseučilišču. Oba sta bila osebna prijatelja rajnega papeža Leva XIII. Marsikaj se je izpremenilo v reakcionarnem zmislu, odkar je Pij X. na Petrovem prestolu!

POZOR ROJAKI!

Opozarjamo rojake, da nam bode knjiga "Strahovalci dveh kron" kmalu pošla. Ta lepa zgodovinska povest obsega 570 strani in stanejo oba snopiča skupaj le \$1.00 Poština je s tem že plačana.

POZOR!

Slovenci, glasbeniki! V Winterquaters, Utah, iščemo pevovodjo, bilo bi pa želeti, da zna tudi podučevati godbo.

Za pojasnila se je obrniti na Jacob Zajc, Scofield, Utah.

IŠČEM Antona Saleta, doma nekje iz Krke, na Kranjskem. Sedaj biva nekje v Minnesota. Naj se zglesi, drugače pride v javnost.

Se išče tudi Math Jaksa (vulgo Peterb), doma iz Semeniča, na Dolenjskem, biva tudi nekje v Minnesota.

Math Malenshek
1219 Bohemian ave., Pueblo, Col.

Dobra Unijska Gostilna, kjer se mazel in gorak peigrizek. Pod vodstvom **Jos. S. Staštny**

2005 Blue Island Ave.

velika Dvorana za društvene in unijske seje, in druga Dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

SALOON
z lepo urejenim keglščem in sveže Schoenhofen pivo priporoča **ANTON MLADIČ**,
2348 Blue Island Ave. Chicago.

Najboljša gostilna
na Blue Island Ave. v Chicagu je J. F. Bolek-ova, kjer se toči izborna Schlitz pivo in fina vina. Domača in cenena kuhinja.
Kosilo s kozarcom piva, vina ali kake druge pijače 20c. Večerja s pijačo samo 15c.
Slovenci, pridite in se prepričajte, da je ta gostilna izborna
JOE F. BOLEK
1870 Blue Island Avenue
vokal 19. ul.

Irgovina s novodobnim obuvalom

Vstanovljena leta 1883
Velika zaloga obuhval najnovjše kakovosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT
631 Blue Island Ave., Chicago.
Druga vrata od Kasparjeve Bank.

ODVETNIK PATENTI

CARL STROVER
(Sobe šte 1009)
140 WASHINGTON ST. CHICAGO, ILL.
TEL. 3969 MAIN

SVOJI K SVOJIM!

Prva in edina slovenska trgovina te vrste v Zed. državah. Velika izbira ur, veriže, družtvenih prstanov; razna izbira srebrnine in zlatnine. Pušk, koles, gramofonov in slovenskih plošč, peči, itd. Pišite po lep ilustrovan slovenski cenik, katerega pošljemo zastoj. (Pri naročilu omenite ta list.)

A. J. Terbovec & Co.
Nasledniki:

Derganc, Widetič & Co.
1622 Arapahoe St., Denver, Colo.

Avg. W. Ramm

pogrebnik in balzamovač, tapetnik in podobar
921 N. 8th St. SHEBOGAN, Wis
Zastopnik: FRANK PUNGERČER

GOSTILNA

J. J. Vodak in sinovi
1825 Loomis St. cor. 18. Place
Dvorana za zabave in zborovanja.
Tel. Canal 1386.

SLOVENCIM POSEČAJTE "Little Bohemio"

kjer se toči izborna importirano pivo, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smokce.

Za obilen posej se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bližini Blue Island Av. in zap. 18. ul.

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček
1807 E. Centre Ave. Chicago, Ill.
Telefon Canal 1439.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by **M. V. KONDA & CO.**
2020 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodni list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK in velja

ZA AMERIČANO: Za celo leto \$2.00
za pol leta \$1.00
ZA EVROPEJO: Za celo leto \$2.50
za pol leta \$1.25

NASLOV ZA DOPIS IN POŠILJAVCE JE
GLAS SVOBODE
2020 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike da nam natančno naznajo poleg NOVEGA tudi STARI NASLOV.

KRUH ALI REVOLUCIJO.

Na svetu ni izgovora in tudi ne vzroka, zakaj ne bi imeli vsi ljudje zemlje dosti in dobro jesti. Nobenega ni. Tudi če bi si vzeli pred oči, da je svet, kateri nam daje sedaj živež izrpan, vendar ne bi bilo to opravičenje, ker je še dosti sveta na zemlji, ki bi preživel še desetkrat več ljudi, kakor nas je.

Izračunano je, da bi lahko Orinoco dolina in južni Ameriki dobro preskrbela cel svet z življenjskimi potrebščinami. Lahko bi pa to naredil južni kontinent južne Amerike. Ampak tudi v tako imenovanih civiliziranih deželah je še preveč zemlje da preskrbuje človeštvo. V Nemčiji na pr., se je lansko leto z umnim gospodarstvom in kmetijstvom poljski pridelek podvojil. V Angliji je ravno tako jako napredovalo poljedelstvo in je danes tudi v tem oziru ena prvih dežel. Francoz na akru zemlje, lahko "svoje življenje naredi". V Belgiji so pridelali na akru 100 bušelnov pšenice.

Ampak to so seveda izjeme. V Zjed. državah Amerike ne more farmer še 15 bušelnov na akru pridelati. Farmerji drže slabo živino, čeprav slaba krava ali ovca, ravno toliko požre, kot dobra.

Gospodje kmetje so jako trdišče, in moderne metode se jim ne dajo tako hitro zabiti v glavo. Nadalje so pa zvite kmečke buče sprevidle, da manjši pridelek katerikoli več dobička prinese, kot velik. Dežele, kjer je kmetijstvo zapeljano, kot n. pr. v Rusiji, Indiji, Egiptu, Meksiki, Spaniji in na Irskem, tam se ne dajo uspehi poljedelstva zaznamovati. Ruski kmet, katerega njegova vlada z nagajko primora, da proda svojo živino, da plača davke, kateri svojo ženo vpreže pred brano, je slab kmet. Ryot v Indiji, felah v Egiptu, kateremu se nič več ne pusti, kakor da se preživi, nima nobenega veselja brigati se za dobro letino — saj mu nič ne pomaga.

To je ena reč. Druga sloni pa na tej strani: vlade se sedaj skoro v vseh deželah nahajajo v rokah agrarcev. V Angliji se je pod vodstvom Chamberlain-a napad agrarno-unionistov spodbil, in zato vladajo danes na Angleškem najcenejša živila na celem svetu. Nasproti temu je danes klerikalna Avstrija pod pestjo agrarcev, kateri spravijo na milijone dolarjev vsak mesec v svoje nasante malhe — ljudstvo pa pušča stradati. Avstrijska aristokracija, je z madjarskimi magnati, sistematično zaprla vvoz argentinkega mesa in vvoz srbskega mesa. Kruh so sedaj v Avstriji nastavili tako visoko, da ga malo kdo doseže.

V Franciji je colnina na živila jako prešla v mozeg parlamentarcev. Tam obstoji mali kmet, kateremu morajo biti gospodje v Parizu pokorni, in višji colninski zakoni se delajo vsako leto. Pri temu pa še ne ostane. Skoro vsa mesta Francije imajo svojo mestno colnino, in tako pride, da mora prebivalstvo mest drago plačevati živila, kakor nam zadnje dni poročajo brzoglav.

Vsaka potrpežljivost ima enkrat svoj konec in Francozi niso ravno tisti narod, ki bi se smel imenovati potrpežljiv. Tako jim je potrpežljivost vendar enkrat nehala, in oprjeli so se samopomoči. Epigram "Kruh ali revolucija", ne zveni v slovenskih ušesih ali angleških tako lep kot v

francoščini. Že 14 dni marširajo francoske gospodinjice po vseh mestih Francije in kriče: kruh ali revolucija; čisto francosko! Žene francoske vedo, da morajo plačevati živila predrago in na račun par milijonarjev. In res, francoska vlada je sedaj vendar vzbujena in se lepo "posvetuje", kako bi se bojovite francoske žene uzadovoljilo. Ker se pa z posvetovanjem lačnega trebuha ne naredi sitega, bodoje morali gospodje ljudski poslanci, tudi v resnici prijeti po dejanjih, in draginjo odpraviti, posebno še, ker se približuje zima in kažejo živila še večjo ceno. Z filozofom in kofetom ne bo vendar republikanska vlada redila svojih podanikov.

Dokazano je, da bi vlade lahko svojim prebivalcem preskrbele polovico cenejša živila, če bi hoteli. Svet je tu, ljudje tudi, ki bi radi svet obdelovali, orodje je tu, ali se ga pa preskrbi — z eno besedo: dokler bo kaj zemlje, bo vedno kmet na njej, in torej ni potreba — tudi državljanom Zjed. držav — plačevati še enkrat dražje potrebna živila, kot v resnici stanejo. Vzrok pa ne leži v tem, temveč v mizerijski kapitalistični napravi, kjer se ne prodajo živila za to, da se ljudstvo prehrani pošteno, temveč da se naredi profit na živilih, in drugič pa zato, ker preide skozi farmerje vse v roke par trustovskih pivjavk, ki blago ali živila hranijo po leto dni in še več po "umetno" narejenih ledenicah — samo da jih dražje prodajo.

Naj obrnemo stvar kakor hočemo: einfač stoji vzrok v kapitalističnem gospodarstvu, katero se da odpraviti le potom družabne, dobro izračunane znanstvene izčrpe zemlje, kar ne pomeni nič drugega, kakor da se to najbolj gorče in vsakdanje prašanje reši potom socializma.

NAŠI ČLANKI.

Po dobrih člankih se sodi list. Dobre članke pisati pa ni ravno tako lahko delo kot si to nekateri predstavljajo. — Mnogokrat se vzbudi z tem ali onim člankom pozornost med narodom; večkrat ima članek dober uspeh; neštevilnikrat se pa še tako dober članek dopade samo par čitateljem, masa je pa za celo stvar mrtva. — Vprašali se bi že najraje, kaj hočemo sploh pisati, da bodo ljudje z nami zadovoljni? Kam, stremi slovenski narod v Ameriki. Si li upa ohraniti slovenski jezik ali ga bo zgubil. Kakšna bo usoda tega naroda? To so velika prašanja, na katera je težko odgovoriti.

Toljko je pa gotovo, da slovenski trpin v novi domovini bolj gleda po izobrazbi, kakor mu je bilo to mogoče v stari domovini. Narod je začel misliti vendar sam; začel je upoštevati potrebo izobrazbe, ne da bi bil v to siljen. In tega lepega dušnega prebujanja se tudi mi veselimo iz celega srca.

Nekateri bi radi videli, da bi list bolj jasno govoril o sedajšnjih političnih strankah v Ameriki. Gl. Sv. je pa bil in bo le za delavsko stranko, za stranko, ki ima v prvi vrsti pred očmi interese delavskega stanu. Kdo je ta stranka, vsak probujen delavec danes ve. O demokratih in republikancih smo že nešteto krat spregovorili, in upamo, da smo od obeh strank dali čitateljem jasno sodbo. Ostane nam še napredujoča socialistična stranka, ki je res nekaj novega, nekaj za delavski svet potrebnege; pa ne samo za delavce, temveč že vsi inteligentni današnjega časa priznavajo socialistično platformo kot najboljšo in najboljkoristnejšo za vse človeštvo sploh. Tega ne more nihče oporekati.

Naši članki se potem ozirajo posebno na tiste ljudi še, ki jim je bila v mladosti vzeta prilika, izobraziti se, in tudi prilika, postati samostojen človek. — Tisti "Cerkvi", ki je do danes držala slovenski rod v svojih krempljih, so posvečeni naši članki in spisi.

Ker so Slovenci vsi pripadniki rimsko-katoliške cerkve, je bil, in bo naš boj naperjen proti cerkvi tmé, proti instituciji, lahko rečemo: proti najnevarnejšemu trupu sveta.

Mi vemo, da si z tem gmotno dosti škodimo, mi vemo to.

Hočemo pa opustiti svoje pisanje proti gadu, ki je na živih prstih slovenski narod, ki ga za-

sleplja in vodi po temi in uboštvi?

Kacega ogromnega denarja je vendar izdanega v zidave cerkev. Kolike svote so potrebne, da se redno vse te cerkve in njih služabniki vzdrže in dobro žive. Komu je v korist ta ogromen zaidan, mrtev kapital? Kdor je prečital v zadnji števec Gl. Sv. članek "Z pota", bo uvidel, da je naše pisanje na mestu. Pisec nam je povedal, da je že vsaki najmanjši luknji — "slovenski" rimski agent. Ni to nad vse žalostno, posebno za tiste, ki mislijo, če se trkajo na prsa: mi smo svobodomiselci! da je že s tem vse končano, in ker oni ne hodijo več v cerkev, da nihče več ne hodi? Ne, to ne gre tako hitro. Narodu treba nekaj več, kot prazno besedičenje. Lepa prilika se nudi tistim, ki so naročniki našega lista. Časopis ni potreba vreči stran, ko ga prečitaš, ne, podaj ga takemu v roke, ki veš, da z njim ne simpatizira, in ki je klerikalec. Morebiti ga očitno ne bo čital, ker se bo "bal", a iz skušnje vemo, da ga tudi največji klerikalci radi čitajo, ker znano nam je, da narod duhovnike sovraži, (na tihem) a na eni strani le brez njih ne more živeti; sliši pa prav rad, in čita tudi prav rad članke, ki stvarno udrihajo po duhovnikih!

Kolikor večje veselje zapazimo v svojih čitateljih za svobodnično stvar, s toliko večjim veseljem pisemo radi dobre, koristne in zanimive članke.

Podpirajte nas v boju!

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE.

Med Slovenci je mnogo žena, ki žive vedno v nekaki višji sferi, in se čutijo nesrečne ali vesele, pri še tako malenkostnih sanjah. — Večkrat se poslužujejo staviti "prašanje na usodo" — in sicer se zato poslužujejo "višje in tajne moči", kart.

Koliko zla so že napravile takim imenovane "kartenšlogaree", nam ni potreba še posebej povdarjati, vedno in vedno slišimo in čitamo o tem.

Človek se mora kar čuditi, če se sprehaja po "modernih" ameriških mestih, in vidi na tolikih oknih napis: "profesor ki pove Vaše skrivnosti iz črt vaših rok; samo za ženske."

In kako prijetno ti "profesorji", ki so po največ ženskega spola, žive! Veselje jih je gledati, kako kraljujejo v svojih "tajnih" prostorih, obdani z "duhovi in višjnimi močmi"! Pa ne smejmo se preveč, ker stvar zadeva v veliki meri povprečno polovico slovenskega ženstva, ki si puste "srečo" povedati iz kart — za drag denar seveda.

Pa tudi privatno se prakticira ta ženski posel. Toda zasebno "šloganje" je ravno tako nevarno, kakor plačano. Na mizo razpostavimo 28 kart. Več kart ima "znamenje", ki si ga ne zna drug raztolmačiti, kakor tisti (a), ki je "v duhu z duhom kart".

In ker je še toliko babjeverstva med našim ženstvom, ni čuda, da vsa "znamenja" vzamejo za golo — resnico. Pa tudi popolnoma trezni ljudje lahko zgube svoje možgane, kaj za en "trgovski pogrešek" so ali bodo napravili, kaj za ena "bolezen" jih "čaka", ali zakaj bodo točili "grenke solze". Vse take reči se namreč čita iz kart!

In če se v sto slučajih enkrat pokaže, da so "karte" imele "prav", pa je že vera v šloganje zopet dobljena. Vsako življenje je spremljano od težav, bridkosti in veselja, in tako se potem žene izgovarjajo, da jim je bilo to že iz kart "napovedano". Govore samo o slučajih, kjer so imele "karte prav", o stoterih slučajih pa, kjer so se karte "zmotile", pa lepo molče, ker če bi možje vedeli, za kakšne neumnosti dajejo njih boljše polovice težko prihrajene kvodre, bi zadobile o šloganju še drugo vero in zaupanje!

Tudi slovenske žene bi rade zvedele danes, kaj se bo jutri zgodilo. Nesreče se bati, pomeni že, vrata ji odpreti. Pred dvemi rečmi se pa more človek varovati: svoj čas z tem izgubiti, da se kesaja, kar je zamudil in storil, in veseliti se ali žalostiti pred tem, kar bo šele prišlo, in kakor je pri ženskah slučaj: kar se jim "napoveduje" iz kart.

Ni je večje sleparije, kot je "čitanje" svoje sreče na karte. Ženski izkoriščevalci so "profe-

sorji", ki smo o njih spregovorili. Vsak mož, mati ali oče, naj gleda na to, da svoje obvaruje pred zapeljivostjo babjeverstva, ki ima lahko za celo družino grozne posledice.

Ko bi slovensko ženstvo tisti denar, ki ga izda za ta humbug, obrnilo v kako drugo stvar, bi bilo mnogo koristnejše za nje same, in za druge.

Tista ženska, ki prečita te vrstice, naj jih ne ohrani samo zase, temveč jih naj pove tudi svoji prijateljici.

AVSTRIJSKI PRESTOLONASLEDNIK IN NJEGOVA SOPROGA.

"Slov. Narod" v Ljubljani, je prinesel v zadnji svoji izdaji konfisciran članek: Prestolonaslednik in njegova soproga. Članek je pa v prvo izšel v "Berliner Tageblatt". Povsod se svet zanima za sedajni avstrijski dvor, ker se pričakuje z vsi nestrpnostjo dogodkov po smrti starega cesarja Franca Jožefa I.

"Narod" je bil ves zapljen, in ni smel prineesti dotičnega članka, in ker vemo, da tudi ameriške Slovence še zmerom kolikor toliko zanima stara in nazadnjaška monarhistična Avstrija, prinašamo glavne vrstice iz članka, posnete po tržaški "Edinosti", kateri list se obirno bavi z posameznimi členi in habsburški rodbini.

Uzrok tej borbi je prestolonaslednik Fran Ferdinand, ali bolje, njegova soproga nadvojvodinja Hohenberg. Nemčija in nemška cesarska rodbina — tako piše "Berliner Tagblatt" — gledajo zelo nevoljno to borbo, katere središče je nadvojvoda Fran Ferdinand. Prestolonasledniku je v državi glavno: armada. Ni si prizadeval, da bi si pridobil simpatije ljudstva, ker se za to simpatije sploh ne briga. Glede armade prestolonaslednik ne trpi nikakega ugovora, niti ne sprejema nasvetov. Baron Schönauich je hotel omejiti upliv nadvojvode Fran Ferdinanda in to je uzrok njegovega pada. Velikih nasprotstev, ki so se pojavila v cesarski rodbini pa je kriva prestolonaslednikova žena, vojvodinja Hohenberg, ki je klerikalnega mišljenja in oblastiteljna žena.

Bivša grofica Chotek in prestolonaslednik sta se spoznala v Opatiji. To je bilo takrat, ko je bil Fran Ferdinand težko bolan in se je od vseh zapuščen pripravljal, da obračuna s tem svetom. Tedaj se je zanj zavzela češka grofica. Požrtvovanjem grofice je nadvojvoda ozdravel od težke bolezni ter je potem brez ozira na habsburške hišne zakone poročil rešiteljico svojega življenja.

Takrat, ko je Fran Ferdinand tako težko bolan odšel v Opatijo, so zahtevali od njega, da se z ozirom na svojo bolezen odpove prestolu. Tedaj bi prestolonasledstvo bilo imelo priti na nadvojvodo Otona. — Fran Ferdinand je težko občutil, ker so ga povsod zastavljali, naglašajoč vedno njegovo bolezen. V svoji duši je bil silno ogorčen. Medtem je umrl nadvojvoda Oton, na kar ni nihče računjal.

Sedaj zato ni bilo več razloga, da se Fran Ferdinandu odreka pravico do prestolonasledstva, ker je bil popolnoma zdrav. Tako je samoobsebi padlo prestolonasledstvo na njega, ki mu je itak po zakonu pripadalo.

No, ogorčenje, ki ga je nabral v svoji duši v oni dobi svoje bolezni, ko so ga zapustili in mu odvzeli obljubo, da ne bo zahteval pravice do prestola, je zapustilo sledi še do danes. Oni, ki vidijo, da je vprašanje prestolonasledstva v monarhiji rešeno, niti ne slutijo, kako borbo se vodi v habsburški rodbini o tem: je li more grofica Chotek postati vladarica? Vojska in borba radi tega vprašanja je nadaljevala tudi potem, ko je bil sprejet zakon, s katerim se prestolonaslednikov zakon ne smatra za ravnopraven. Členi družine še vedno niso sigurni, da prestolonaslednikovi otroci ne postanejo nadvojvode in kot taki zasedejo prestol. Člene družine ni čisto nič umiril zakon, ki je bil sprejet v obeh zbornicah in eni mislijo, da še sedaj ni odstranjena nevarnost, da postane grofica Chotek vladarica, a njeni otroci da zasedejo prestol. Med dvema sosednima palačama: Bel-

vedere in Wallsee na Dunaju se vodi hudo borbo. — V prvi palači je voditeljica borbe grofica Chotek, v drugi cesarjeva hči ljubljanka Marija Valerija. Pristaši Marije Valerije so odločili, da ima karijera grofice Chotek izvršiti z naslovom: vojvodinja Hohenberg. Višje stopnje ona ne more doseči. Ona ne sme imeti na dvoru niti toliko pravic, kolikor najmlajša nadvojvodinja. Grofica Chotek se bori najodločneje za enakopravnost, a njena borba se dosedaj ni posrečila.

Ferdinandi Habsburške rodbine so bili vedno resni. Morda pojde tudi Fran Ferdinand po tej poti. — Morda poskusi s svojimi Slovanom prijaznimi osnovami. No, ne sme se pozabiti, da je tudi najradikalnejši prestolonaslednik postal miren in moder vladar, čim je dosegel prestol. Morda napravi tudi Fran Ferdinand tako. — Skrb vzbuja le to, da so dostikrat žene krive, da so vladarji napravili pogreške, ki so bile zelo neugodne za državo.

Iz uredništva:

Opozorjamo rojake v Ameriki na "SLOVENSKI ILLUSTRATIVNI TEDNIK", ki izhaja v Ljubljani (Avstrija) in je edini slovenski list te vrste. Priobčuje mnogo lepih in jako zanimivih slik o slovenskih veselicah (sokolskih, pevskih i. dr.) o gledaliških predstavah o znamenitih slovenskih močeh, o krasnih slovenskih krajih itd. pa tudi sploh svetovne znamenitosti. Tako je n. pr. priobčil "Slovenski Ilustrovani Tednik" več krasnih slik o Postojnski jami, Bledu, Bohinju, Šoštanj, Trstu i. dr. kraji; priobčuje je pa tudi slike o važnejših dogodkih, ki se dogode v slovenskih krajih in sploh po svetu n. pr. o strašni nesreči v Trstu, vstaji v Albaniji, otvoritvi Sokolskega doma v Domžalah, vsesokolskem zletu v Zagrebu itd. itd. Kakor že rečeno je to doslej edini in prvi slovenski ilustrovani tednik in ga prav toplo priporočamo rojakom v Ameriki, da si ga naroče, saj je naročnina zelo nizka: za Ameriko celoletno 2 dol. 50 cen., polletno pa 1 dol. 25 cen. Denar se lahko pošlje naravnost "Slovenskemu Ilustrovanemu Tedniku" potom pošte v Ljubljano ali pa potom banke Fr. Sakser, 82 Cortlandt St., New York — 6104 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, Ohio.

Kdor hoče videti vsak teden lepe zanimive slike iz slovenske domovine — in celo iz svojega ljubega domačega kraja — naj si naroči "Slovenski Ilustrovani Tednik". Ker prinaša slike o društvenih prireditvah, bodete na slikah spoznali celo svoje znanee in prijatelje v stari domovini.

"Slovenski Ilustrovani Tednik" pa rad priobči tudi slike in poročila o ameriških Slovenceh. Nekaj jih je že priobčil tudi iz Amerike. Pošljite mu slike! "Slovenski Ilustrovani Tednik" postane tako vez med Slovenci v stari domovini in onimi, ki so razkropljeni širom sveta. — Naročite si ga takoj!

Centrumova parada v Majncu.

Letošnji nemški katoliški shod je bil v Majncu 6. avgusta in naslednje dni. Na zborovanju je izustil klerikalni državni poslanec Nebel na naslov klerikalnega delavstva sledeče krlate besede: "Tu kristjan, tam antikrist! Odkar je zadonel ta bojni klic tudi v delavskih vrstah, je postavljen krščanskemu delavstvu višji cilj kot so gmotne dobrine in izboljšanje gmotnega položaja. . . H Kristusovi straži mora spadati tudi nemško krščansko delavstvo. — Gmotne povzdige delavstva ne smemo zanemarjati, ampak važnejši je boj za idealne dobrine. Molite pridno, da ne padete v skušnjavo, da se izkažete vredne nalog, ki nam jih nalaga božja previdnost. Občutek imam, da vse preveč diplomatiziramo in filozofiramo in da premalo molimo. Naši veliki voditelji so pridno molili. Roženkrane naj bo vsakdanje orodje krščanskega delavca!" — Le pridno molite, krščanski delavci in bog vam bo pomagal. Kaj bi se strokovno in politično organizirali za dosego boljšega gmotnega položaja na zemlji, ko si z roženkrancem v roki lahko zaslužite nebeski paradiz. To je katoliški program za delavce!

DOPISI.

Pittsburg, Kans.

Glas Svobode: —
Upam da mi ne bo šteto v zloče se pred obhodom v staro domovino oglasim in nam priljubljenem listu Gl. Sv.

Več let mi je bil v bolnišnici edini tovariš Gl. Svobode in lepe in nad vse poučne knjige iz založništva firme Gl. Sv. Po velikem čitanju sem prišel sam do spoznanja, da se eden proti drugemu večkrat obnašamo surovo in netaktno; pa tega mi ni povedal noben učejak, temveč sem to prepričanje dobil iz poznanja razmer med Slovenci.

Listu Gl. Sv., kakor tudi upravištvu, se kot star zvest naročnik, zahvaljujem za vse simpatije v svoji bolezni, in kar mi je bilo še kaj drugega ustrezenega.

Gl. Sv. zastopa nove ideje, se ravna po duhu časa. Stare navade in šege morajo izginiti. Delavska svobodna misel si v vsakim dnem širi svojo naravnost začetno pot. Gl. Sv. je vedno znal vehementno udrihati po fanatikih in ljudskih izkoriščevalcih. Naj bi vsem "dušnim pastirjem" izpraznilo staro skatljivo možgan, da nam ne bi več pridigovali o "peklu in vragu," ker trdi delavci imajo že tako oboje na tem svetu. Pred odhodom v staro domovino pozdravljam lepo vse čitatelje Gl. Sv.! Vaš

Andrej Roschitz.

West Newton, Pa.

Centj. uredništvo: —
Tukajšnje delavske razmere niso ravno najslabše. Tu v bližini so trije premogokopi in se sedaj dela vsak dan redno; zaslužek je seveda odvisen od prostora. Delo se pa težko tu sedaj dobi in torej rojakom ne svetujem sem hoditi.

V društvenem oziru smo precej dobro preskrbljeni. Imamo v nasebini 3 slovenska podporna društva, socialni klub, in pred kratkim se je tudi ustanovil "mokri" klub; tu je namreč suho. Ne da le od tu, na Blackburen, je pa sedež društva št. 37 S. S. P. Zveze. Da si kaj opomore po štrajku, je priredilo na "Labor day" svoj prvi večji piknik. Na pikniku je igrala slovenska godba iz Collinsburga. Drugih novic nimam za poročati.

J. K.

Eveleth, Minn.

G. urednik: —
Tukaj vsi upamo, da se bo delo bolj na idebelo odprlo. Kmalu se bo začela delati električna železnica (Franchise je Eveleth dobil), in sicer bo tekla proga iz Hibbing na Chisholm, Buhl Mountain, Iron Virginia, Eveleth in Gilbert. Dokončana bo proga gotovo že do 1. marca 1912 in se takoj izroči prometu. Tudi jeklena trustovska družba namerava graditi nova poslopja. Zadnji teden so magnati pri zborovanju določili, da morajo biti železne topilnice v mestu Duluth, Minn., večje. Prvič je bilo določeno, da bo 48 tovarniških poslopij, in se je naredil proračun stroškov na \$25,000,000; sedaj se je pa dovolilo še 10 milijonov dolarjev več in bo 80 tovarniških poslopij.

Kako bo, se delo vzdigne, ali ne, pa poročam še v prihodnje!
Otto J. Mayerle.

V kritičnem položaju.

Član rodbine je bolan in njegova bolezen je na višku nevarnosti da vmre; to imenujemo: kritičen položaj bolnika. V takem slučaju, ali popolnoma ozdravi, ali konča bolezen z smrtjo. Zdravniki ne dajo mnogo upanja, če so bili poklicani prepozno. — Tak strah in skrb se lahko preprečijo, v največ slučajih, če se vprvo pokažejo simptomi neredno oddajanja blata, kakor tudi zguba teka, težkoče v želodcu, slabost, zabanost, glavobola, rumen jezik, trdost glidov, glavobol, rabi takoj edini dober pripomoček: Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. Kritičen položaj se bo obrnil hitro na račun okrevanja, tegadelj, ker bo ta pripomoček izčistil vse organe ki sprejemajo in oddajajo hrano, kakor tudi jih bo držal čiste in bo dal novo moč živcem. Bo pozdravil kri, ki mnogokrat prežene iz sistema revmatizem in kronične bolečine. Ravno tako dober za jetra. Za dobiti v lekarniških prostorih. Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Slovensko Delavsko Podporno in

Penzijsko Društvo

Ustanov.

Inkorp.

21. nov. 1909

15. marca 1910.

MADISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSIEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.

PODPREDSIEDNIK: Anton Ferbezar, Adamsburg, Pa.

TAJNIK: J. Hauptman, Box 140 Darragh, Pa.

ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.

BLAGAJNIK: Alojz Flere, Box 121, Adamsburg, Pa.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.

JAKOB ŠETINA, Adamsburg, Pa. Box 108.

BLAŽ ČUBLIK, Adamsburg, Pa. Box 23.

VIRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

Družtva in rojaki naj pisma pošiljajo tajniku; denar pa blagajniku in nikomur drugemu.

Sprejeti novi člani.

K dr. št. 5: Jos. Simončič, cert. št. 285; Frank Peternel, 286; Frank Kamnikar, 287.

K dr. št. 7: Anton Lucin, 288.

K dr. št. 8: Albert Hasenbein 289; Jos. Kovatesh, 290.

K dr. št. 11: Martin Novak, 291; Frank Marin, 292; Frank Šega, 293.

Potujoči člani:

Od dr. št. 4: John Dolinar, 94.

Zopet sprejet:

K dr. št. 4: Jakob Nagode, 71.

Prestopli člani:

Od dr. št. 8: John Laharne, 180; Anton Kotar, 194 k dr. št. 1 v Darragh, Pa.

Suspendiran član:

Od dr. št. 7: John Gaber, 216.

Odstopli člani:

Od dr. št. 6: L. Volgemut, 121.

Od dr. št. 9: Anton Rupar, 209.

Črtani člani:

Od dr. št. 4: Andy Klavora, 32; John Bedek, 258.

Od dr. št. 6: John Poklač, 129.

Od dr. št. 10: Frank Kanzlarič, 230; B. Medica, 233; Frank Simšek, 238.

JOS. HAUPTMANN, gl. taj.

DRUŽTVENI URADNIKI.

Dr. št. 1 v Darragh, Pa.: Preds. Anton Klanehar, Box 114, Arona; Tajnik John Primožič, Box 140, Darragh; Blag. Jos. Hauptman, Box 140, Darragh. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 2 v Adamsburg, Pa.: Preds. St. Flere, Box 122; Taj. Alois Flere, Box 122; Blag. J. Flere, Box 122. Vsi v Adamsburg, Pa. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 3 v Claridge, Pa.: Preds. John Batic, in taj., Box 487; Blag. Lovrene Arhar, Box 451; vsi v Claridge, Pa. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 4 v Waukegan, Ill.: Preds. A. Celarec, 706 Market st.; Taj. Ivan Gantar, 604 — 10th st.; Blag. John Stražišar, 611 Market st. — Seja 3. nedeljo v mesecu na 611 Market St.

Dr. št. 5 v Noblestown, Pa.: Preds. John Rivee, Box 193; Taj. in blag. Math Petrich, Box 1. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 6 v Roslyn, Wash.: Preds. Anton Adamič, tajnik Jos. Richter, blagajnik Martin Are-

stovnik. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Dr. št. 7 v Livingston, Ill.: Preds. Alb. Schweiger, Box 148; tajnik Frank Deželak, Box 230; blag. Josip Renko, Box 222; vsi v Livingston. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 8 Marianna, Pa.: Preds. H. Lamuth; tajnik H. Leskošek, Box 25; blag. J. Skarja; vsi v Marianna, Pa. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 9 v Skidmore, Kans. Preds. Simon Repovš; taj. Anton Mihelich, R. R. 3 Box 57, Columbus, Kans.; blag. John Zakrajšek, R. R. 3 Box 57, Columbus, Kans. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 10 v Winterquarters, Utah: Johan Bizjak, predsednik; John Rebolj, Box 106; Jakob Cesar, blag. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 11 v Conemaugh, Pa.: Preds. Martin Jager, Box 102; tajnik Frank Perko, L. Box 101; blag. Frank Dremelj, Box 73; vsi v Conemaugh, Pa.

REFORMNO PRIZADEVANJE TURKOV GLEDE NJH JEZIKI IN PISAVE.

Albanci in latinica.

Pod gorenjim naslovom je priobčil "Phil. Tagblatt", št. 214. zanimiv članek, katerega v boljše vmevanje razmer na Balkanu in v Turčiji sploh, podajemo našim čitateljem v prevodu:

Da imajo Albanci popolnoma prav, ko zahtevajo za svoj jezik latinski alfabet namesto turškega, se lahko uvidi, če se pozna današnji turški jezik in pisavo ter potrebo reforme obojega. In če poznamo to, bomo umeli tudi težkoče, katere se pojavljajo pri prenosu.

Dokler pa niso izvedene potrebne reforme na polju njih jezika in pisave, tako dolgo pri Turkih ni misliti na pravi kulturni napredek. Čudno se zdi na prvi pogled, če je narod, kakor albanski, v 20 stoletju med drugim tudi zaradi alfabeta moral organizirati vstajo in boriti se z orožjem v roki. Vendar ni ta povod za boj med drugim nagibi nič malovažnejši, če pomislimo, da gre za omogoče-

nje kulturnega napredka, katerega bi turške pismenke zadrževale.

"Niso polki Mahmud Šefket paše, niti mornarica, katera reši Turčijo" — tako pišejo novejši turški žurnalisti — "nego vzdigniti moramo narodno kulturo, ljudstvu omogočiti čitanje, in ga tako seznaniti z evropskim napredkom.

Nekaj časa sem opazoval med mlajšimi turškimi literati v Carigradu, v Solunu in Smirni resno gibanje proti sedanjemu "državnemu" jeziku Turčije, kajti ta vsebuje ne samo veliko arabskih in perzijskih besed, nego tudi cele izreke in sintaktične sestavine, izposojene iz teh dveh jezikov.

Medtem ko se neturški narodi Turčije, kakor Polgari, Armenci in Grki poslužujejo svojega lastnega narodnega jezika, kateri je umljiv tudi ljudski masi; ko ta vse, kar je pisano in tiskano v knjigah in časnikih čita in razume ter si na ta način izpopolnjuje in razširja svoje znanje meščan, trgovec in industrijalec, je turška literatura lastnemu narodu nedostopna, ker mu je nerazumljiva. Zato ostaja to ljudstvo zabito

in za nikako novost dostopno, ker mu manjka sredstva, da bi se počulo in priučilo severoevropski kulturi. Pri današnjih razmerah izve Turki novosti, na raznih poljih vede in se pouči o napredku na polju industrije in tehnike le potem ustnega razgovora s svojim someščanom Neturkom ali tam začasno naseljenim Evropejcem v toliko, kolikor se more ta z njim po turško sporazumeti.

Tem razmeram je tudi pripisati kulturno premoč Turkov evropske Turčije nad onimi azijske: Prva je v dotiki z neturškimi narodi, zadnja pa živi osamljena, o-sobito v centralni Mali Aziji in je pri svoji nevednosti na najnižji kulturni stopinji.

Otomanska država jna dandanes dva turška jezika: Eden je ljudski-narodni, drugi oficijelni ali "državni" jezik. Zadnji je tudi literarni jezik, ki je mešanica turških, arabskih in perzijskih besed.

Prav pravi jezik je finsko-uralskega izvora in stoji z ozirom na bogastvo oblik daleč za indoevropskimi jeziki. — Arabščina je semitskega izvora; a perzijski jezik spada k indo-evropski skupini.

Turški jezik si pa, radi vpliva vere in arabsko-perzijske kulture sploh ni ohranil dolgo čistega finsko-uralskega značaja. Pokvaril se je in pomešal s perzijskimi in arabskimi besedami in izrazi. In ta mešanica je bila povzdignjena za oficijelni in literarni jezik, katera je, kot umetniška sestavina, ostala do danes širšemu turškemu ljudstvu neumljiva.

Nekatere besede tega literarnega jezika je sprejelo tudi ljudstvo, ker mu pri njegovem velikem jezikovnem vboštvu manjka dotičnih izrazov.

Kljub temu vplivu literarnega jezika na narodni je ostal med njima velik prepad. Ljudstvo še danes ne razume pismenega jezika.

Sedanja starašja bolgarska generacija razume dobro turški narodni jezik. Če bi kakemu navadnemu Bolgaru prečitali odstavek iz enega carigradskih časopisov, bode razumel malo ali celo nič. Turški pisavi so Bolgari večji malokedaj, kakor se tudi drugi neturški narodi redkokedaj priučijo tem težkimi pismenkam.

In zakaj bi ravno Albance silili, da prevzamejo za svoj jezik to popolnoma neprikladno in ne dobrodošlo pisavo?

Znamenaja za samoglasnik so v turški pisavi tako pomanjkljiva, da je pri mnogih besedah z enakimi soglasniki in istem sporedju, pri nepopolnem opisu ali izpustitvi tu vmes nahajajočih se samoglasnikov, mogoče le iz celega stavka spoznati misel. Celorojenim Turkom se je težko pričeti literarnega jezika in pisave. Zato je v krogu modernih turških pisateljev razširjeno mnenje: nvesti namesto turških pismenk latinico. Ne samo radi izognitve neugodnosti, katere vsebuje turška pisava, kar bi bilo za Turke pridobitev, nego omogočeno bi bilo tudi Neturkom učenje turškega jezika potom latinice.

Tem načinom bi se razširila turška literatura med Turki in Neturki, kar bi bilo v interesu nje same in velikega pomena. Z ozirom na vse to je čisto nes pametno, če se hoče zabraniti Albancev uporaba latinskih pismenk za njih jezik. Če turška pisava za sam turški jezik ni prikladna, kako naj se prilagodi tujemu jeziku? — Neugodnosti, ki bi nastale v prihodnosti za albansko literaturo z vsprejemom turške pisave, bi bile dvojnega načina: prvič nerabnost te pisave za natančno označenje albanskega jezika; drugič popolnoma osamelost albanske literature od severoevropskih, katere vporablja jo latinske pismenke.

Nobena pisava seveda ni natančnejša kot jezik. Tudi bo treba nekatere izpremembe latinskih pismenk za zaznamovanje vseh samoglasnikov in soglasnikov albanskega jezika z lastnimi črkami, kakor je tudi pri drugih narodih (Romani, Nemci, Slovani). Takih načrtov in poizkusov pri Albanceh ne manjka in večina proizvajalcev albanske literature (knjige in časniki) so skoro z latinico tiskani v inozemstvu. Pravi pisje treba izpiliti in izvesti do popolnosti. Potem se bodo Turki učili od Albancev in ne narobe; in njih reformno gibanje tem na-

činom preje doseže krono vspeha. Dostavek: Po novejših poročilih dovoli turška vlada Albancev rabo latinice.

IZ ZGODOVINE KVARTAŠTVA

Razmere, ki so vladale za časa kralja Ludvika XIV. na francoskem dvoru, so na jako slabem glasu. Nemoralnost taktat sicer se ni bila pogoj družabne veljave, toda kredit morale je bil že zelo majhen. Nemoralnost je bila pač še samo tolerirana, a značovala je že tako, da so zagovorniki morale veljali za antikvirane ljudi s prepodpnimi nazori.

Med najbolj udomačene nemoralne navade na kraljevskem dvoru je spadalo kvartanje za visoke svote. Vse je bilo, udano kvartanju in ta strast je požrla ogromne svote. Tudi kralj Ludovik XIV. je bil strasten kvartač, njegova metresa Montespan pa ga je še daleč nadkriljevala. Zgodilo se je večkrat, da je kraljeva metresa v eni sami noči zaigrala do stotisoč tolarjev in še več. Da, nekoč je zaigrala celo sedemstotisoč tolarjev. To je sicer kralja večkrat tako razljutilo, da so se med njim in njegovo priležnico primerili prav burni prizori, toda naposled se je kralj vendar vselej udal.

Izgled kraljevskega dvora je provzročil, da se je kvartanje razširilo tudi v drugih krogih, zlasti v Parizu je takorekoč vse kvartalo. Mnogo je bilo damskih salonov, kjer so se shajali ljudje ne na konverzacijo, nego samo na kvartanje.

Zgodilo se je seveda kaj kmalu, kar se je v takih razmerah moralo zgoditi. Mnogo premožnih ljudi je prišlo na beraško palico, mnogo sleparjev je obogatel, o-deruštvo je cvetelo in legije pustoloveev so se znamenito množile.

Leta 1671. je kralj Ludovik moral poslati v pregnanstvo enega izmed prvih dvornih dostojanstvenikov, markija de Cessaea ker je bil zasačen, da je pri kvartanju goljufal. Cessae je bil z znamenovanimi kvartami priigral blizu petsto tisoč tolarjev; dokler je pošteno igral, je imel vedno smolo in je v nekaterih mesecih izgubil vse svoje, več milijonov znašajoče premoženje.

To blazno kvartanje in zapravljanje je imelo pač v madami Sevigné vstrajno nasprotnico, a madama je bila v tem oziru skrajno osamljena. Proglasila je končno celo vse kvartače za tatove in ker je bil kralj sam velik kvartač je s tem takorekoč izigrala svojo zadnjo kvarto, pomagalo pa ni nič. "Tatovi" so madami ohranili vse svoje spoštovanje in igrali dalje.

Neštevilni bankeroti znamenitih plemičev in meščanov so kralja in njegove ministre napotili, da so marsikaj poskusili, kar naj bi zatrla igranje. Izdane so bile silno stroge policijske odredbe, vsi igralni saloni in sploh vsa količkej sumljiva shajališča so prišla pod policijsko nadzorstvo, a vse skupaj ni nič zaleglo. V Parizu je bilo mnogo ljudi, ki so imeli od kvartaške strasti vseh krogov lep dobiček, in ti ljudje so že poskrbeli za lokale, kjer so se mogli kvartači nemoteno shajati. Tajne igralnice so zlasti pod firmo modnih salonov vspevale in ves napor policije jih ni mogel zatreti, dokler ni buknil vihar velike revolucije.

Najnovejši francoski zgodovinarji so mnenja, da je kvartaška strast uničila mnogo milijonov francoskega nacionalnega imetja in v veliki meri pripomogla, da je nastala revolucija. Da, čuje se celo mnenje, da bi revolucija najbrž ne bila dosegla zmage, da ni bila aristokracija materijelno v najslabših razmerah.

Angleški duhovnik proti čudežem. Duhovnik Thompson, kateremu je winsterski škof prepovedal maševati, je izdal že meseca aprila t. l. knjigo "o čudežih v novem testamentu", v kateri je izrazil jako svobodomiseln nazor o Kristusovem življenju. Po njem so čudeži nekaj naravnega, ki vsebujejo v sebi gotove, v lepši obliki izražene dogodke. Tako n. pr. je treba pojmovati "Kristusovo vstajenje" ne v telesnem, ampak v duševnem zmyslu. V obče bi se lahko izločili vsi čudeži iz svetega pisma, pa ne bi prav nič zgubilo na svoji vrednosti.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI VOZIJO iz AVSTRO-OGERSKE V NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Martha Washington ..... Oceania .. 20. Septembra 1911
13. Septembra 1911 ..... Columbia 27. Septembra 1911

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklyn.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co., GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO
2 Washington St., New York, N. Y.

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM

POHIŠTVOM

1907 Blue Island Ave., Chicago

TELEFON CANAL 955.

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uradije na svojim domu: V lekarni P. Platt,
od 8.—10. ure popoldne 814 Ashland Ave.:
od 1.—3. ure popoldne od 4.—8. popoldne.
od 6.—8.30 ure večer. Ob nedeljah samo od 8.—10.ure dopoludne doma in to le izjemoma v prav najhujih slučajih.
DB. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskajte torej Slovana v svojo korist.

Našo trgovino priporočamo Slovincem že trinajst let in povsod so zadovoljni z našim blagom.

Povabimo vas, da si ogledate našo spomladansko zalogo oblek kot:

Moške površnike \$7.50 do \$25.00
Moške spomladanske \$10.00 do \$30.00
obleke
Moške obleke za mlade \$7.50 do \$20.00
Deške spoml. obleke \$2.50 do \$10.00

Odrpno vsak večer, izvzemši sredo in petek do 9 ure.

Odrpno v nedeljo dopoludne.

Vogal Blue Island Avenue in 18. cesta.

Jelinek & Mayer, lastnika.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

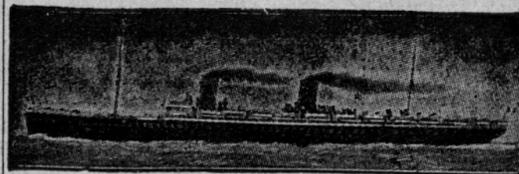
LAGER MAGNET GRANAT

Razvaža piyo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško

Compagnie Generale Transatlantique

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi-parobrodi.
La Provence ..... 30.000 HP | La Lorraine ..... 22.000 HP
La Savoie ..... 22.000 HP | La Touraine ..... 20.000 HP
Chicago, nov parnik ..... 9500 HP
Pristanišče 57 North River vzhodje 15th St., New York City
PARNIKI ODPLUJEJO VSAK ČETRTEK.
Glavni zastop na 19 State St., New York. MAURICE W. KOZMINSKI
glavni zastopnik za zapad, na 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill

Potniki tretje-ga razreda dobivajo brez plačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila.

DOPISI.

(Dopis iz stare domovine).

Skofja Loka, Kranjsko.

Uredništvo Glas Svobode: —

Moja želja je poročati nekoliko novic iz "stare domovine" ameriškim Slovincem in posebno čitateljem "Glas Svobode", ki je tudi v stari domovini dobro poznan list.

Ko sem 1. 1907. 29. aprila odpotoval iz tega mesta, je bilo takrat tu vse bolj zasužnjeno. O kakšni organizaciji niso imeli ljudje še pojma. Še se spominjam, ko smo se hoteli lesni delavci organizirati in si preskrbeti boljši zaslužek — a je "organizacija" že prvi teden mirno v gospodu zaspala. Tega je bil kriv nek škofjeloški "narodnjak". Volja enega je bila zapoved vsem. Sedaj pa ni več tako, in to me veseli. Vstanovili so "Sokola", kateri izvršno napreduje, 9. julija t. l. je imel tudi svojo prvo večjo slavnost, in udeležba je bila velikanska. Iz vseh krajev je prihrumelo napredno ljudstvo in Ločani smo bili lahko ponosni na svojega Sokola gnotne in moralne uspehe! "Sokol" je pa tudi velik udarec duhovščini in vladi, in vsem tistim sploh, ki se napredka boje. Imamo tu nekega G. Š., ki poskuša vsemu napredništvu zazvoniti mrtvaški zvonec. Še naravno godbo "hoče" razkropiti na vse dele sveta in se trudi, narediti med godci preprič. Obrisal se bo pa pod nosom, ker sloge on ne bo nikoli razdril. Loka se lepo razvija in postane morebiti eno najbolj narodnih mest na Kranjskem; bolnikov ima seveda mesto še obilo, a s časom se tudi ti odzdravijo.

V gostilnah in sploh povsod slišim ljudi jako napredno govoriti, da se kar čudim.

Tudi v Poljanski dolini gre z napredkom naprej. Duh časa se ne more vstaviti. Ljudje se tudi v stari domovini spreobračajo, in prav je tako!

Delavskih moči pa zelo primanjkuje. Kmetije se težavno obdelujejo, ker manjka pridnih rok. Težko je dobiti hišo ki ne bi imela sina ali očeta v Ameriki. Letina je bila z prvimi pridelkom še precej dobra. Sena je bilo mnogo in žita tudi. Ostalega pa ne bo veliko, ker je prevelika suša po celi deželi. Skošte je velike in jesenski pridelek bo slab.

Če primerjam tukajšnje razmere in ameriške moram priznati, da je vendar v deželi Yenkejev boljše. Delavec ima dobro hrano, kar tega tu ni, vsaj v taki obilici ne. Kmet je v resnici obžalovanje vreden. Poslušaj samo to, kar se mu na leci pove; voli samo farske kandidate in dela le to, kar sv. oča v Rimu po škofu Jegliču zapovedo. Izobrazbo mu duhovniki jemljejo; časopise bere tja in sem, in še te klerikalne. Ker vlada sedaj tu velika draginja, ni čuda, da se vse pritožuje. Od draginje ima pa profit le magnat in velik veleposestnik, kmet pa nobene koristi. Živine nima nič za prodati, za kupiti je pa predrag. Ker vlada noče odpreti meja drugih dežel, bo draginja ostala. Pozdrav iz domovine!

Frank Burnik.

Viriden, Ill.

Urednik Gl. Sv.: —

Na društveni seji dr. "Dobro-ljub" št. 44 S. S. P. Zveze se je protestiralo proti dopisu iz tega mesta v št. 32. cenj. lista Gl. Sv. V točki prvi ni res, da je bil Blaž Kokal član dr. št. 47; res pa je, da je bil član dr. št. 44. (To je tudi dopisnik poročal, a se je vrnila tiskovna napaka, op. ured.) Tudi ni res, da je pokojni B. K. prosil bossa za prostor svojega partnerja. Pokojni je delal na mašini; ko je partner kvital, je poprosil bossa za drugo delo, in ne za delo na mašini, ker ni bil zmožen tistega dela. Potem mu je pa res boss rekel, ako noče delati na stroju, pa naj delo pusti. Tudi se je pogreba vdeležilo društvo št. 44, nadalje dr. št. 73 iz Girarda, in tudi društvo "Grozdi" št. 74, spadajoče k S. N. P. Jednoti, kakor tudi vsi premogarji lokal št. 2404, spadajoči k U. M. W. of America. Ko je nesrečnica vbiho, so ga pripeljali k pogrebniku, kakor je to navada. Dopisnik piše, da je ležal nag. Omenjeno društvo mu je preskrbelo še tisti dan obleko, ležal je pa res 24 ur v spodnji obleki; to pa ni bila naša krivda, ker je pogrebnik izjavil,

da ga ni mogel prej obleči. Res je, da smo prašali boarding bosa, naj dovoli v svoji hiši mrliču preležati; v prvo je to odklonil, potem je pa le vzel mrliča v svojo hišo. Spreved se je vršil iz hiše gospodarjeve in ne izpred hiše Peterlina.

Toliko v pojasnilo. Matevž Stermec, Joe Jurak, Anton Stupar, za društveni odbor. N. B. Uredništvo ne sme izdati ime dopisovalca.

Mariana, Pa.

Glas Svobode: —

Čitam razne časopise, in tu in tam berem: postavili si bomo lepo slovensko cerkev. Lepa novica, kaj? No, prej ko je cerkev dožidana, je že eden postavljen za vodstvo ovčič.

Tako je v eni naselbini umrl vrbogi delavki otročiček. Treba ga je bilo pokopati. Duhovnik je prvo prašal, koliko bo reva plačala? Zmenila sta se in otrok je bil "krščansko" pokopan. "Kaj bi pa bilo, če delavka ne bi imela denarja? Stavim, da bi dobri mož odklonil pogreb! In takim poturicam verjame slovenski narod?"

Duhovniki vedno pišejo in pridigujejo, da se naj delavci slovenski ogibljuje slabega čtiva, in posebno taci časopisov, ki so čez duhovnike in čez "vero". Ker nekateri to vzamejo za dobro, pa v resnici obračajo hrbet dobrim časopisom in — izobrazbi. Dokler bo naš narod verjel črnosuknežem, toliko časa bo še trmast in uklenjen v verige tlačanstva in ničnanstva!

Koliko denarja gre vendar v cerkve. Koliko vendar stanejo ti krščanski tempelni; in komu v korist?

Potem pa vzdrževanje cerkva. Hiša božja ni danes hiša gospodova, temveč niša zabitosti, tiranije in hiša največjega davka, kar ga plačuje slovenski delavec v Ameriki in v stari domovini! Srečen tisti, ki je vso "vero" že prebolel!

Pozdrav svobodomislemcem!

M. Čebašek.

Aurora, Minn.

Cenj. ured. Glas Svobode: — Moj dopis naj nosi danes ime: Na braniku!

Ni moj namen, dajati v javnost osebnosti. Mnenja sem, da se naj vsi preprič, hišni, društveni in politični, poravnajo doma in ne v časopisih.

Ker pa je mera dostojnosti od tukajšnjega duhovnika prekoračena, ker so se začeli množiti napadi na društvo "Delavec" št. 17 S. S. P. Zveze, je vredno, da vso stvar pojasnim in tudi zabranim še nadaljne napade na imenovano društvo.

Stvar je sledeča: Društvo "Aurora" št. 43 S. N. P. Jednote je imelo vrtno veselico (piknik). Društvo št. 43 je proslavljalo petletnico svojega častnega delovanja in obstanka, in ne veselico je bilo povabljen tudi gori omenjeno Zvezno društvo "Delavec". Sklenili smo, da se veselice vdeležimo polnoštevilo in z društveno zastavo. Pripomnili pa smo da, če gre jednotno društvo v cerkev, da tega zvezno ne stori. Če pa hoče kak posamezen član "Delavec" iti v cerkev, slobodno mu, samo z zastavo ne. Nebeški agent je pa ta odlok zvedel in ukrenil eno prav moško — presenetiti nas je hotel gospodine! V petek, 18. avg. sem prišel po uradnih opravkih v mesto in šel tudi v gostilno rojaka J. V. Kar naenkrat se znajde pri bari Rev. A. Pirnat ter me pozove, mene in gostilničarja, v prvo nadstropje, z pristavkom, da ima nekaj silno važnega povedati. Za "povabilo" se nisva oba nič zmenila, in pila mirno naprej. Ker naju še ni bilo, je poslal omenjeni gospod po naju. Nisem hotel iti h "konferenci", vendar, da si ne bi g. Pirnat mislil, da se bojim stopiti v debato, se podam v prvo nadstropje.

Ko pridem v sobo, je g. Pirnat na široko sedel v prijetnem naslanjaču in z vso ošabnostjo rimskega duhovnika pušil debelo cigaro. Na prašanje, kaj ima tako važnega za povedati, mi odgovori sledeče: Dobil sem od škofa brzojavko, da v nedeljo, ob priliki veselice dr. "Aurora", ki se bo vdeležilo tudi maše, ne sme društvo "Delavec" z svojo zastavo in regali-

jami v cerkev; v slučaju pa, da kdo od dr. Delavec št. 17 S. S. P. Zveze umrje, ga on ne bo pokopal, če bi se tudi član pred smrtjo spovedal. Kdor hoče biti od dr. "Delavec" od njega pokopan, mora prej odstopiti od društva, oz. Zveze. —

Kakor pripovedujejo, se je tudi v cerkvi širokoustil ob navzočnosti zbranih duhovnikov in povedal ravno isto vsem. Sam nisem bil v cerkvi, vendar verjamem pripovedovanju drugih.

Torej taki so Krista namestniki... Je Kristus tako govoril? Ali ni rekel, ljubite se med seboj. Delate vi gospod duhovnik za ljubezen med narodom, ali za zdražbo? Vi ste se izjavili javno, da nobenga ne pokopljete, ki je član društva Delavec, čeprav se "spokori" pred zadnjim uro.

Od društva moramo torej odstopiti, če hočemo biti po smrti deležni Vašega blagoslova. Te ideje se gotovo dobro strinjajo z Kristusovimi, ki da je rekel: ne stori bližnjemu kar sebi ne želiš. Ta je najljepša: ko bo kak član omenjenega društva na smrtni postelji, pa bo k njemu prišel g. Pirnat in mu bo prigovarjal odstop od svojega podpornega društva, oz. od S. S. P. Zveze! Kaj bo potem z otroci in ženo pokojnika, če bi v resnici kdo od članov izpolnil duhovnikovo tiranijo. Že drugi dan morajo iti prositi kruha! In, ali se lahko ne zgodi, da v resnici kdo od članov dr. Delavec na zadnjo uro od dr. ne odstopi? Kaj mi ne vemo še kaj pomenijo hujškarje rimskega hujšaka?

Svetoval bi g. Pirnatu, da se naj raje briga za svoje zadeve in naj pusti dr. Delavec pri miru, kakor mi Vas pustimo pri miru!

Naše društvo je vstanovljeno po zakonih države Minn., oz. po zakonih Zjed. držav, in če bi bilo slabo ali proti ustavno, se bi gotovo državne oblasti pobrigale zanj. Društvo je za to vstanovljeno, da podpira bolne in ponosrečene člane in po smrti istih njih družino. Namen društva je torej nad vse plemenit in vzvišen. In to, kar so zavedni napredni delavci z mujo sezidali zase, bi sedaj radi Vi razdrli. Sram Vas bodi!

Vaš nauk je: lačnega nasiti; žejnega napojiti; nagega obleči itd. So pa morebiti to telesna dobra dela, če Vi svetujete pred smrtjo človeku, naj ugonobi svojo lastno družino in je prepusti največji mizeriji?!

Prosim Vas v imenu humanitete, v imenu dobre stvari, da mi na to stvarno odgovorite, in če le mogoče v listu Glas Svobode.

Imam še drugega gradiiva poln koš, a za danes naj o tem zadržim.

Kar se pa tiče socializma in rdeče zastave, se pa pomenimo ob priliki.

Ravno Vi ste bili prvi katoliški duhovnik, ki je rdečo zastavo blagoslovil za kar Vam gre vsa čast, pa brez humorja!

Kar se pa tiče, komu se sme, in ko mu se ne sme zapustiti usmrtnina, je pa stvar posameznega člana. Morebiti bi pa g. Rev. Pirnat kupiral rad dr. Jegliča lov na testament?!

Naj poskusim!

Čitatelji Gl. Sv., osobito pa člani Zveze, naj potem resničnem pisanju sodijo, v koliko ima g. Rev. Pirnat prav, vmešavati se v Zvezo, oz. posamezna društva S. S. P. Zveze.

Slovincem in Slovanem v Aurora in okolici pa priporočam kot dobro podporno društvo, dr. Delavec št. 17 S. S. P. Zveze. Za mal assesment daje društvo 8 dolarjev na teden podpore, in \$500 vsmrtnine, in vse to za en dolar na mesec. Ravnotako ne poznamo pri dr. Delavec nobene teorizacije. Versko in politično prepričanje je stvar člana in za nas nepristranska.

Tistim pa, ki se jim slika na naši zastavi ne dopade, jim pa na uho povem, da kot delavci smo ponosni, da zastava nosi naslikana dva rudarja z krampom v roki. Prepričani smo namreč da, kadar bo na Aurora delavec nehal sukati kramp in lopato, bo tudi Aurora ostala zapuščina, in divjačina se bo sprehajala po mestnih ulicah, kakor je to bilo deset let nazaj.

Pozdra vsem!

Vincene Mikulich.

Za zunanje oglase ni odgovorno ne uredništvo in ne upravni listi.

MLADI MOŽJE

STARI MOŽJE

MOŽJE SREDNJE STAROSTI.

Možje, ki se nameravajo ženiti — možje, ki bolehalo — možje, ki so bili nezmerni, prestrastni in ki so prevgnani; možje, ki so slabi, nervozni, uničeni in kateri so dosegli starost, ko ne morejo več polni meri uživati sladkosti življenja. Vsi ti možje morajo pisati po našo brezplačno knjižico. Ta knjižica pove, kako možje uničujejo svoja življenja, kako zbolijo in zakaj se ne smejo ženiti dokler so v takem stanju.

Ta knjižica v lahko razumljivem jeziku pove, kako se na domu, privatno, tajno in z malimi stroški temeljito ozdravi zastrupljenje krvi ali sifilis, triper, slabost, splošna oslabelost, zguba spolne moči, nočni gubitek, revmatizem, organske bolezni, želodec, jetra, mehur in ledvične bolezni.

Tisoče mož je že zadobilo perfektno zdravje, telesno moč in poživljenje potom te dragocene knjižice. Zaloge znanosti je, in vsebuje stvari, katere bi moral znati vsak mož.

Ne trošite denarja za alžurna in maloverdana zdravila, dokler ne čitate te knjižice, katera vam pove, od česa ste zboleli in kako zadobite popolno in trajno ozdravjenje. Zapomnite si, ta knjižica se dobi POPOLNOMA ZASTONJ. Mi plačamo tudi poštino. Na spodnjem odrezku ali kuponu zapišite razločno svoje ime in naslov, odrezite kupon in pošljite nam ga še danes. Ostalo izvršimo mi.

50,000 KNJIZIC ZASTONJ MOŽEM

Odrezek za brezplačno knjižico. Pošljite danes.

DR. JOS. LISTER & CO.
Ave. 301, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

GOSPODJE:—Zanima me ponudba, s katero nudite Vašo knjižico brezplačno. Prosim, pošljite mi jo takoj.

IME .....

NASLOV .....

Prvi znak jetike.

Jetika, ta grozna morilka umori tisoče ljudi vsako leto, in ni ozdravljiva, če se jo ne začne zdraviti takoj ob pojavu. Vsi zdravniki si izrekajo, da se jo ozdravi, če se zdravljenje začne ob času!

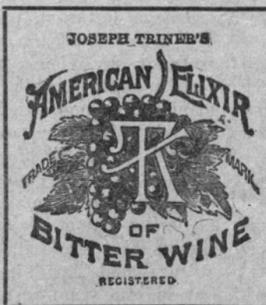
Eno od prvih znamenj pojava jetike je:

BLEDA BARVA.

Taka bledota se na ljudeh hitro zapazi, seveda nobeden noče niti misliti, da je to znamenje jetike. Bledi ljudje vejo, ali bi morali vedeti, da je njihova kri iz ustroja, da ne vsebuje dovolj množine malih rdečih teles, kateri so krvi potrebna, da dá človeku potrebno moč in gorkoto in zdravje. Koža začne počasi zgubavati svojo prejšnjo barvo in postane blede, rumena ali siva. Živeci in glidi v svoji moči padejo, želodec noče več delovati, sploh celo telo gre počasi navzdol. Postane potreba, da se pridobi telesu nove, zdrave krvi — čisto, rdeče kri, — ampak to se ne more pričakovati od želoce, ki ne dobi dovolj zdrave hrane in dokler niso vse slabe tvarine odstranjene in še le potem je za pričakovati, da se začne slaba kri spreminjati v dobro kri. Mi vemo samo eno pomoč, ki je v stanu to spreobrniti v krvi povzročiti. To je:

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Ta pripomoček je narejen iz bogatega, rdečega vina in naravnih želišč, najpazljivejši preiskani in da najboljši dobiček telesu, želodcu in bo zopet vse organe privedlo v naravno redno delovanje. Ti boš zopet lahko jedel in tudi lahko prebaval svojo hrano. Tvoja kri bo postala zopet čista in močna. Tvoja barva obraza bo postala zopet zdrava in sprejela naravno obliko. In naj bo vzrok tvoji bledeati kakršen že, rabi le vedno za odpravo Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Zguba teka,
Neredna prebava,
Slab počutek po jedi,
Nenavadni krči,
Vroč glavobol,
Trganje po glidih,
Zaprte in krči,
Zguba moči,
Zguba energije,
Nekatere ženske bolezni in bljuvanje.

je le nekaj bolezni, ki se odpravijo z pitjem Trinerjevega zdravilnega am. grenkega vina. To zdravilo je dobilo zlato kolajno na razstavi l. 1909 v Seattle, zlato kolajno in grand prixe (najvišje odlikovanje) na razstavi v Londonu in Bruselju leta 1911.

V PRODAJALNAH, GOSTILNAH IN LEKARNAH.

JOS. TRINER

Kemični laboratorij

1333-1339 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.
Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarue je najboljše.

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA
sodovnice mineralne vode in drugih
neopojnih pijač.

82-84 Fisk St., Tel. Canal 1405

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsem Slovanskim društvom za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfinejši in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

RAZNO IN DRUGO

Otroški samomorilci — vsled gladi. V Neapolu se je dogodil v noči od 5. na 6. avgusta slučaj kakor ga še ni zabeležila dosti bogata italijanska kronika siromaštva in ki je do skrajnosti razburil prebivalstvo Vie Cirillo v Neapolu. Trije siromašni in raztrgani otroci v starosti od 7 do 10 let so beračili mimoidoče; ali v mestu, kjer je beračenje otrok na ulici v navadi, jih skoro niso niti opazili. Naenkrat se vrže najstarejša deklica pod tramvaj, ki je pridrdral v najhujši naglici. S smrtno nevarnostjo se je posrečilo nekemu trgovskemu pomočniku rešiti otroka. Medtem, ko so maličke tolažili in izpraševali, objame deklica svoja dva brata in prej nego so od strahu odreveneli gledalci mogli preprečiti, skoči z njimi pred drugi voz, ki je ravnokar prisopihal mimo. Tudi tedaj so jih le s težavo rešili, zlasti, ker so se jim otroci sami trgali iz rok in kričali, naj jih puste umreti, ker ne morejo živeti brez matere, ki jim je umrla. Ubogim zapuščenim sirotam so ponudili kruha, ki so ga z velikansko slastjo povžili. Ti otroci žive že več tednov v velikem Neapolju kakor ptice pod nebom, da nihče ne ve, kje spe in kako se hranijo. Zvečer se zgrudijo k počitku na prelazni poti ob vežnih vratih, a podnevi si iščejo hrane med cestnimi smetmi in odpadki. Nihče ne pomisli, da ima družba dolžnosti do teh zapuščenih sirot.

Humor pustolovca. Ravnokar so zasledili pustolovca "grofa de Pessy", ki je ušel iz heilbronnskega preiskovalnega zapora. Lažigrof je namreč poslal sledeče pismo "Berliner Tagesblattu". — "Velepoštovani gospod urednik! Da se izognem vsem krivim sumničjem in namigavanjem se Vam usojam sporočiti, da sem tudi drugi beg izvršil s pomočjo vdanega mi znanca, kljub temu, da sta me noč in dan opazovala dva neizprosna uradnika in sem že dva meseca ležal v ječi v verige vkovan. Moj preiskovalni sodnik mi je sam nehote preskrbel pomoč. Jaz nisem ničesar drugega zakrivil kakor to, da sem se kretal v tukajšnji družbi in prekročal marsikatero noč na prijeten način s sodnijskimi uradniki, državnimi pravdniki, državnimi svetniki, policijskimi častniki itd. Imel sem toliko časa potrpljenje, da sem sprevidel, da odklanjajo vse moje in mojimi zagovornikov predloge in me nameravajo meni nič tebi nič enostavno obsoditi. Ni pa na svetu sile, ki bi mi vzela moje v inozemstvu po pravici dobljeno ime. V kratkem Vam opišem svoje doživljanje tako, da bodo tudi moji zasramovalci onemeli, ker še nikoli nisem bil tako neumen, da bi dali kakki nemški sodnji ali policijski priliko, da pregleda moje razmere. Jaz nisem nikogar oškodoval in nihče ni nastopil proti meni. Reklama policije in sodnije mi je pridobila mnogo prijateljev in se mi bo še bogato obrestovala, za kar bom hvaležen neumnim ljudem, ki me v javnosti zaničujejo. Jaz sem znan daleč v inozemstvu, kjer drugače mislijo o meni, kakor tukajšnji tepeci. Podrobnosti Vam kmalu sporočim. Ker sem v veliki naglici, mi izvolite oprostiti moje površne vrstice. Z velespoštovanjem prof. N. de Passy-Schiemangk."

Podraženje živil vsled vročine. Saško ministrstvo za notranje zadeve je menda na Nemškem prvo, ki poskuša priti v okoliščini podraženju živil. Ministrstvo je stopilo v dotiko z gospodarskimi društvi, da bi tako preprečilo vsled neprestane suše nastalo pomanjkanje krme. Rezultat še ni znan. Obenem svari saška vlada kmete, da ne bi prodali živine vsled pomanjkanja krme, ker bi to še bolj povečalo draginjo mesa.

Odločen kapitan. Pariški listi poročajo, da se je pred Monakom zadržala nedavno nemška križarica. Kapitan je izstopil na suho in je obiskal tudi znano igralnico v Monte Karlu. A sreča mu ni bila mila; ne le, da je zaigral ves svoj denar — v slepi strasti je segel tudi po blagajni ladje in je tudi ta denar zaigral. Vsega vkup okoli 480 tisoč frankov! Vrnivši se na ladjo, je uvidel, da mu ne preostaja drugega kot krogla, ali pa verige in sramota. Ali kmalu

se je spomnil tretjega izhoda iz te zagate, ki se mu je zdel še najbolj. Poslal je upravi igralnice pismo, v katerem je zahteval, da mu po bliskovito pošljejo 480 tisoč frankov, če ne bo — bombardiral mesto! In v resnici je dal nameriti topove na Monte Carlo in odredil strelne vaje, na slepo. Čez deset minut je imel "svoje" tisočake že v rokah. Ali, ko se je s križarico vrnil v Kill, so ga prijeli in spotoma poslali v špandavsko trdnjavo.

Grozen umor. Na rumunski meji je na grozen način umorila žena s pomočjo ljubčka svojega moža. V Nagy-Ilva so našli zadnje dni v gozdu truplo 30letnega drvarja Konstantina grozno razmesarjeno. V odprti trebušni votlini je ležala obleka in drugi predmeti. Zapri so vdovo umorjenega in njenega ljubčka, svinjskega pastirja. Žena je vršila svojemu možu v sraceo dinamitno patrono in ga s pomočjo ljubčica upijajala. Nato sta ga vlekla oba v gozd in sta zažgala nit. Eksplozija, ki je nastala šele čez nekaj ur, je moža popolnoma razdejala. Ljubček njegove žene je šel čez nekaj dni sam po njegovo truplo in je stvar naznanil oblasti, češ da je našel truplo umorjenega. Ali, kmalu je padel sam nanj in na nezvesto ženo ter so oba prepeljali v Besztereze pred sodnijo.

Proti politični duhovščini. Dunajski knez nadškof je izdal na podrežno duhovščino svoje škofije naslednji odlok: "Njegova knežja milost prevzvišeni gospod knez nadškof je blagoizvolil opomniti duhovščino dunajske nadškofije na sledeče. V sedanjih razmerah je važno, da duhovni ohranijo pred očmi svoj poklic in da ne prekoračijo svojega delokroga. Duhovni niso poklicani, da uravnavajo posvetne zadeve ljudi, temveč da skrbijo za večni dušni blagor. Zato želi in upa Njegova prevzvišenost, da se duhovniki ne bodo vmešavali v politične zadeve, temveč da se bodo obračali z molitvijo do boga za resnični, posvetni in večni blagor ljudi. Če oznanjajo duhovniki le Jezusov nauk, če bode v vernikih strah božji in vestnost, ljubezen do boga in do bližnjika, tedaj skrbijo najbolje za red in mir, za varnost lastnine, časti in življenja. Potem bodo vsi, tudi tisti, ki ne spoznavajo resničnosti njih naukov, spoštljivo priznali njihovo dobro voljo. Tisti duhovnik, ki si prilasča sodbo o posvetnih stvareh, ki jih hvali ali graja, prekorača meje svojega poklica in škoduje vsej duhovščini ker zbuja nezaupanje in sovraštvo do nje. Bog razsvetli vse duhovne, da spoznajo v svojem težavnem položaju, kaj služi njihovu blagru in blagru vseh ljudi." "Zarja" pristavlja: Pod tem človekoljubnim, od verskega duha prešinjanim dekretom ni podpisan Nagl, temveč Milde, datirana je okrožnica 17. marca 1. 1848. Iz tega časovnega dokumenta lahko izvedo naši klerikaleci, kdo je največji škodljivec.

"Mož stoterih ran". Iz New Yorka prišla vest, da je umrl Viljem Laidlaw, "mož stoterih ran". Laidlaw je bil neprosto-voljni junak dogodka, ki je svo-ječasno razburil celi svet. Meseca decembra 1891. je obiskal največjega ameriškega skopuha, milijonarja Russela Sage, anarhist, po imenu Noreros, ki je zahteval veliko svoto denarja. Ko se je Sage temu upiral, mu je Noreros zagrozil z bombo, ki jo je prinesel seboj. Sage je sprevidel, da njegov obiskalec ne pozna šale. "Toliko denarja nimam tukaj, ali jaz bom poklical knjigovodjo, da ga prinese" se je izgovoril Sage in je pritisnil na električni zvonček. Čez nekaj hipov stopi knjigovodja v privatno pisarno svojega šefa. Sage zgrabi knjigovodjo za rame in ga postavi za ščit med seboj in Norerosom. Ta vrže v tem hipu potno torbo na tla. Grozovit pok! Pod razvalinami so našli čezinčez z ranami pokrito telo Laidlawa in zraven njegove silniške sneto glavo anarhistovo. Russel Sage je ostal skoro popolnoma nepoškodovan. Dolgo časa je minilo, preden je Laidlaw okrevljal od množtevilnih ran. Zaman so bile vse njegove prošnje na Sagesa za podporo. Knjigovodja, ki je s svojim telesom obvaroval milijonarja smrti, ga je nato tožil, da mu povrne škodo, ali ta slučaj je bil posebne vrste, in mu sodišče ni u-

godilo. Kljub temu so porotniki prisodili Laidlawu \$40.000 odškodnine. Ali višje sodišče je zopet ovrгло obsodbo. Laidlaw je bolehal in umrl. Sage je umrl pred njim, zapustivši svoje milione ženi, ki pa tudi ni nič storila za žrtev svojega moža. Laidlaw se je v veliki revščini poslovil od življenja.

S tisočaki tapetirana soba. Iz Bukarešta poročajo: V vasi Radovae se je dogodil zelo tragikomičen dogodek. Neka kmetica, stara ženica, je našla na cesti precej obširen zavoj, v katerem so bile po njenem mnenju zelo "lepe podobice". Da bi okrasila gole stene svojega stanovanja, je nalepila večje število teh "podobice" na zid. Pred kratkim pa je prišel h kmetici berač ter jo poprosil za miloščino, a uboga starka mu ni mogla ničesar dati. Ko pa je berač zagledal "lepe podobice" po stenah, jo je poprosil za eno. A kmetica mu je odgovorila ravnodušno: "Teh s stene ti ne dam, a imam še druge, — izmed katerih si lahko par izbereš." — In prinesla mu je cel zavoj samih — tisočakov in stotakov, izmed katerih si je berač izbral res par "najlepših". Ker pa se je pozneje ljudem čudno zdelo, odkod ima berač nenadoma toliko denarja, je prišla vsa stvar na dan. Bankovec, je izgubil pred enim letom neki veleposrednik. Takrat so bile vse povzede po izgubljeni ogromni svoti brezuspešne.

Vojaški procesi na Ruskem. — Dne 9. septembra se prične pred moskovskim vojnim sodiščem glavna razprava proti moskovski intendantni komisiji. Obtoženi so, da so poleg drugih nepravilnosti sprejemali podkupnine in polkovniki Giers 196.000, Jasinski 72.000, Jesipov 36.000 rubljev. Razum tega je obtoženih 7 podpolkovnikov, 2 ritmojstra, 2 stotnika, 2 dvorna svetnika, 2 kolegijska svetnika in tajnik. Tudi pred voromeškim in pred tambovskim sodiščem se ima zagovarjati dolga vrsta častnikov in vojaških uradnikov zaradi vsakovrstnih sleparij.

Smrt pri borenju. V Magdeburgu so imeli javne produkcije borilcev, ki so vabili ljudi izmed občinstva na boj. Dne 3. p. m. se je oglasil delavec Roder, ki je zelo močan, pa je bilo že videti, da bo zmagal. Naenkrat ga je borilec pograbil za tilnik in začel daviti. Roder se ni vdal, ampak se je skušal upirati borilecu, ki mu je obračal glavo boljbolj na stran. Naenkrat je bil tilnik zlomljen in delavec se je mrtev zgrudil. Med občinstvom je nastala panika.

Novi avstrijski dve-kronski novci. Sedanji srebrni goldinar bo kmalu izgubil iz denarnega prometa, saj je pa zaslužil svojo pokojnino, ker kroži po avstrijsko-ogorskih dežlah že od leta 1857, ko se je vpeljala nova avstrijska veljava. V zadnjem parlamentarnem zasedanju je vlada poleg bančnega zakona dobila tudi pooblastilo za dodatno valutno pogodbo z ogrsko vlado, po kateri se bodo poleg eno- in petkronskih kovali tudi dve-kronski srebrni novci. Ti novi novci ali "kronski goldinarji" bodo vsebovali 835 tisočink srebra in 165 tisočink bakra. Iz enega kilograma srebra se bo skovalo 100 "kronskih goldinarjev" in bo toraj 10 novi goldinar tehtal 10 g. Premer goldinarjev bo 27 mm. Kedaj stopijo novi goldinarji v promet, še ni določeno. Dve-kronski novci bodo nosili na eni strani cesarjevo podobo in na drugi cesarskega orla z znakom 2 Cro. Sicker bodo imeli obliko enokronskih novcev. Za sedaj je določeno, da se pošlje za 50.000.000 K "kronskih goldinarjev" v promet. V isti množini, v kateri se izdajo novi novci, bodo vzeti stari goldinarji iz prometa.

Ehrlihovo sredstvo. Znano Ehrlihovo sredstvo, salvarsan, ki se sedaj splošno vporablja proti sifilidi, se je tudi dobro obneslo pri konjski kužni influenci. Prve poskuse so napravili v Potsdamu pri Berlinu na konjih tamošnjega ulanskega polka, med katerimi že skoro četrt leta razsaja konjska influenza in je poginilo že pet konj, vrednih po 1000 K. Pri vseh poskusih je salvarsan dobro učinkoval. Seveda je ta način zdravljenja zelo drag in samo za enkratno vbrizganje potrebna množina tega sredstva velja nad 50 kron.

Velika prilika za prihranitev denarja!

V tej zalogi velika množina otroških oblek; velika zaloga šolskih čevljev, kakortudi velikanska zaloga šolskih potrebščin. — Lurieve varnostne znamke z vsakim kupljenim predmetom zastonj.

Soljski črevlji, deški iz letine, garantirani in solidno usnje, črne ali rujave barve. Velikosti od 9 do 13½; navadna cena \$1.50 za par, sedaj samo .....

95c

Grmada otroških in dekliških čevljev, vici kid usnje, vsi solidni z trakovi ali gumbi, zadnji modeli, velikosti od 2 do 9, navadna cena \$1.50 in \$1.75, par sedaj samo .....

97c

Čez 600 parov deških in dekliških šolskih čevljev. Vsak par garantiran; fino usnje in ne vseh velikosti v tej izbiri. Te vrste čevlji se prodajali po \$1.50 do \$2, vaša izbira za par samo .....

98c

Grmada deških čevljev, garantirani in solidnega usnja črne ali rujave barve, vseh mod, velikosti od 2½ do 5½, redna cena \$1.75 do \$2, sedaj samo .....

1.29

ALBERT LURIE
1816-1818-1820 BLUE ISLAND AVE.

DEŠKE ŠOLSKE OBLEKE.

Prve vrste deške šolske obleke, narejene iz črnega kleja, dvoprstne posebno lepe dokolenske hlače, zadnje mode, za dečke od 8 do 16 leta; navadna cena \$2.50, izvanredna cena sedaj samo .....

1.25

Modre barve šolske obleke, fino narejene, zadnje mode; od 8 do 16 leta, navadna cena \$4, pri tej razprodaji samo .....

2.79

Deške šolske čepice, zadnje mode, vseh barv, golf in bulldog čepice; pri tej razprodaji samo .....

19c

ŠOLSKE POTREBŠČINE.

V naši novi zalogi vse vrste šolskih potrebščin, kakor: fine pisalne tablice, fin papir, dobri svinčniki, fine knjige, dobra tinta, fini in lepi zveski; barve, stojala, ravnila, šolske škatle, kakor tudi cela vrsta drugih šolskih stvari za dečke in deklice.

V delavnici, na farmi, v rudnikih,

Nezgode in poškodbe se pogosto dogajajo na farmi, v delavnici ali rudniku in dostikrat povzročajo veliko trpljenja, nadlogo in izgubo časa, ako vam pri roki

Severovo Gothardsko Olje.

Takojšnji nadevek tega mazila pomenja dobrodošlo olajšbo bolniku.

Priporočljivo tudi za

revmatizem, neuralgijo, ledveno bol odrge, bol v hrbtu, okorelost, krče, oteklino, hromnost in vse površne boleti.

50 c. steklenica.

Čitajte kaj mislijo drugi o njem:

"Severovo Gothardsko Olje se je izkazalo kot velika olajšba v mojem slučaju in je pomagalo tudi mnogim mojim tovaršem v naši delavnici." — Juraj Mertus, Kipling, O.

"Ako ne bi stalno imeli Severovega Gothardskega Olja na naši farmi, bi imeli več trpljenja, izgube časa in stroškov." — M. Votruba, Hay Springs, Neb.

"Severovo Gothardsko Olje smatram za najdragocenejšo mazilo za rudarje ki so žrtve revmatizma in tudi izpostavljeni poškodbam vsak hip." — Bartol Hribar, Wick Haven, Pa.

Severova Zdravila lahko dobite v svoji najbližji lekarni. Povejte mu razločno, da želite samo Severovih in ne vzemite nobenih drugih. Naša zdravila imajo navode in knjige tiskane v vaši materinščini.

Pišite nam po zdravniški svet; je zastonj.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

KADAR OPAZITE

kake znake

žolčnice, lenih jeter, zapeke, težke prebave, pešanje moči,

pomnite, da učinkuje in povrača zdravje

Severov Življenski balzam.

75 c. steklenica.

Kdor se pritožuje

da ga nadleguje

kašelj, hripavost, nahuha, oslovski kašelj, težak dih, bolno grlo

dajte mu uživati

Severov Balzam za pljuča

Cena 25c in 50c

PROSTOZIDARSTVO.

(KONEC.)

Kakor prostožidarstvo nasprotuje preganjanju posameznikov radi veroizpovedi ali narodnosti, ravno tako tudi nasprotuje pretiravanju kakor v verskem istotaku tudi v političnem in narodnem oziru. I z vsega tega je razvidno, da prostožidarstvo ni nevarno niti cerkvi niti državi, ker se niti prve niti druge ne dotika z ozirom na njih eksistenco, nasprotno priznava obe, v kolikor delujeta za blagor ljudstva. In to je znak nestrpnosti cerkve in tiranske države, ako preganja prostožidarstvo in ne dovoli tozadevne organizacije; nasprotno pa je to znamenje humane cerkve in svobodne, razsvitljene države, ako varuje prostožidarstvo, ali pa ga vsaj pusti mirno delovati. Samo slabost, strah in divji fanatizem streme za tem, da bi prostožidarstvo potlačili ali premagali (Henne am Rhyn).

Češče se govori o tako imenovanih prostožidarskih tajnostih. Toda prostožidarska organizacija ni bila in ni nikako tajno društvo; — saj so v njej, kakor je bilo že omenjeno kralji in cesarji in zavzemajo v tej organizaciji najvišja mesa; — toda zveza prostožidarjev je nekaka ožja družba, ki se brani temu, da bi prišli v njeno sredo ljudje slabega značaja, nestrpnosti in drugi podobni individui. Prostožidarstvo samo nima nikakih tajnosti, toda ono samo je tajnost, katero se more spoznati samo s srcem. Saj vendar nikakor ni mogoče, da bi bila tajno društvo zveza ljudi, ki ima danes že na milijone članov in ima palače, kjer se javno shajajo prostožidarji in delujejo, prirejajo sprevede, zalagajo ustanove. Sicer je res, da imajo prostožidarji posebno znamenja, po katerih se spoznavajo med seboj, to pa zato, da bi se kak človek, ki ni prostožidar, ne mogel izdati za prostožidarja in tako zlorabiti zaupanje ostalih bratov. Prostožidarji imajo tudi razne simbole, ki pohajajo iz stare židarske in kamnoseške obrti. Te simbole, trikot, krog, šestilo itd. vidimo tudi pri nas na nekaterih spomenikih, hišah, knjigah, cerkvah; to je še iz davno preteklih časov. Čisto razumljivo je tudi, da se zahteva od prostožidarjev, da bi ljudem, ki niso prostožidarji, ničesar ne pripovedovali, o čemur se obravnava na njih sestankih. To je v navadi tudi pri mnogih drugih organizacijah. Istotako imajo prostožidarji tudi posebne navade, katerih se poslužujejo pri sprejemanju članov, toda vsi ti obredi in navade so znani, ni na njih nič slabega, nič smešnega; ohranil se je pač stari obred, ki je bil v navadi vedno pri sprejemanju članov v prostožidarsko organizacijo. Danes pač ni nič več tajnega na prostožidarstvu; mnogi, ki so bili prostožidarji, so marsikaj napisali, kar so večasih ljudje smatrali za tajnost. Zelo mnogo laži o prostožidarstvu pa so zopet napisali taki ljudje, ki so se izdajali za prostožidarje in navajali izmišljene skrivnosti o raznih visokih stopnjah, ktere ali sploh ne obstojajo, ali pa jih tisti, ki tako o njih pišejo, sploh nikdar niso dosegli, kot naprimer Taxil. Prostožidarstvo, kakor omenjeno, ne hrani v sebi nikakih tajnosti, ampak ono samo je tajnost, katero razume le tisti, kdor je res pravi človek in da kot tak tudi živi.

Štev. 3 — klerikaleci imenujejo prostožidarje tudi "bratje treh pik" — ima v prostožidarstvu poseben pomen. To število, katero nas spominja na rojstvo, življenje in konec; otroško, mladeniško in moško dobo, se izraža v prostožidarstvu v treh stopnjah, učena, pomočnika in mojstra. Pogoj za vsprejem v prvo stopnjo je, da se razume princip ljubezni do bližnjega, za drugo stopnjo, kako mora človek živeti in zatirati strasti itd., za tretjo stopnjo smrt in nesmrtnost duše, priprava na smrt. Preje je bila samo edina stopnja, namreč stopnja sodrugov. Vsaka stopnja ima posebno znamenje, posebne obrede: To je eden sistem organizacije prostožidarstva. So pa zopet sistemi, ki imajo sedem stopenj, da tudi devet, celo trinideset in sicer tako zvani stari škotski ritus; potem imamo še sistem Mis-

rain in Memfis, ki ima 90, 95 in 96 stopenj; ta sistem pa je malo priznan in nerazširjen. Drži se ga le nekoliko lož.

Loža je ožji krog gotovega števila prostožidarjev v gotovem kraju; loža pa imenujemo tudi kraj, kjer se shajajo prostožidarji. Orient pa se imenuje dotični kraj (mesto), kjer se nahaja kak loža. Predsednika se voli in ima naslov mojster. Prostožidarstvo višjih stopenj pa ima še razne druge izraze za zborovanja svojih bratov: "kapitelj, konsistorij, veliki svet, direktoria, sanktuaria itd." — Ni res, da bi bilo prostožidarstvo centralizirano v edni roki, da bi morda imelo celo svojega papeža ali kaj podobnega, kakor trdijo klerikaleci; prostožidarska organizacija je urejena na federativni podlagi. Po ložah se ne godi ničesar takega, kar je pripovedoval Taxil; sprejema se člene in vrše se poučna predavanja.

Kar se tiče vprašanja, kedaj je nastala prostožidarska organizacija, se do danes ne more trditi nič gotovega. Prostožidarska organizacija taka kot je danes, ni tako stara; ampak datira iz l. 1717. Toda nekateri sistemi smatrajo svoj začetek za starodavni. (Ideja pa je v vseh sistemih ista in ta je zapopadena v prvih treh stopnjah, ki so povsod iste. Sistemi se med seboj razločujejo le po različnosti obredov.) Trdi se, da je bodisi prostožidarstvo obstajalo že v najstarodavnejših časih, ali pa da je bilo naslednik raznih drugih društev in organizacij.

Najvažnejši nazori o nastanku prostožidarstva so približno sledeči: Trdi se, da je zveza prostožidarjev dedič starih grških in perzijskih misterij. Drugi zopet vidijo v obredih in naukih prostožidarstva učenje in obrede egiptovskih duhovnikov, ki so sami priznavalnega boga, toda to verro so pred ljudstvom skrivali in so ga pustili v mnogobojstvu. Drugi pa zopet trdijo, da prostožidarstvo pohaja od staviteljev Salomonovega tempelja, kar nekako potrjujejo razna hebrejska imena, ki se jih rabi v različnih prostožidarskih stopnjah. Nekateri zopet trdijo, da je oče prostožidarstva Pythagoras Krotonski. — Drugi zopet mislijo, da je prostožidarstvo nekoliko v zvezi z nauki therapeutske in essenske sekte; (to so judovske verske sekte, ki sta nastali približno dve sto let pred Kristusom; pripoveduje se, da je pripadal k essenski sekti tudi Janes Krstnik in Jezus). — Tudi staviteljske cehne, tako imenovane staviteljske korporacije v Rimu, se smatra kot očeta prostožidarstva. Večina pa je mislila, da je prostožidarstvo v zvezi z templarstvom, to je z templarskim viteškim redom, ki je bil najmočnejši za časa križarskih vojsk; ustanovil je ta red Hugues Payan l. 1118 v Jeruzalemu. Odpraviljen, oziroma potlačen je bil ta red l. 1311 po francoskem kralju Filipu IV. in papežem Klementom V.; ta dva sta prišla do tega koraka na jedni strani vsled lakomnosti, na drugi strani pa zopet vsled strahu pred politično močjo, ker so templarji stremili po tem, da bi se ustanovilo vsesvetovno, federativno državo, v kateri bi imel vsak narod popolnoma svojo lastno samoupravo. Še do danes si učenjaki niso popolnoma na jasnem, če so dotična fakta, katerih so bili templarji obdolženi, radi katerih so bili tudi obsojeni in na grmadi sežgani kakor krivoverstvo, nernavnost proti naravi, smešenje križa, prijateljstvo z drugoverci in podobno, verjetna. Faktum je, da so bili templarji v tedajni dobi kot opozicija proti vsemogočnemu papeštvu in tiraniji posvetnih vladarjev. Poslednji templarski mojster je bil Jakob B. Molay, ki je bil l. 1313 v Parizu sežgan z drugimi templarji vred. — Pripoveduje se, da je vojvoda Aumont ubežal na Škotsko, kjer je z pomočjo nekaterih drugih templarskih viteзов ustanovil prostožidarstvo.

Klerikalni pisatelji tudi govore da se v višjih stopnjah, zlasti v 30 stopenji škotskega obreda stopnja viteza Kadoša vrže kandidatu pred noge papeško tiaro in kraljevo krono, na kateri mora stopiti. To pa ni resnica. To se trdi radi tega, ker v Taxilovih spi-

sih, nastopa ta stopnja prostožidarjev kot izvanredna sovražnica pepeška in kraljevska.

MONAKO.

V letošnjem letu ima papež Pij X. velike brige. Papež se neče sprijazniti z mislijo, da pripada Rim italijanskemu kraljestvu ter zastopa z največjo trmo mnenje, da je papežu Rim roparsko ugrabljen. Papež je v tem oziru podoben človeku, ki je podedovalno premoženje spravil na kant, a neče priznati, da je njegov dom postal po pravici last drugega človeka.

Stališče, na katerem stoji papež, je spravilo ravno papeža samega že v največje zadrege. Zda je imel zopet take težave in sitnosti.

Vladar najmanjše evropske države, knez monaški, je obiskal to leto, ob jubileju Rim in je imel tamkaj znanstveno predavanje. Državica Monako sicer ni večja kakor kaka majhna kmetijska občina, toda vladar je naposled vladar, naj ima veliko ali malo državo.

Knez monaški je torej obiskal Rim in je bil tam gost italijanskega kralja. To je v enem oziru znamenit dogodek. Monaški knez je namreč prvi katoliški vladar, ki je prišel v Rim ne da bi se poklonil katoliškemu papežu. To je toliko hušji udarec za papeža, ker je dandanes med mnogostevilnimi cesarji, kralji, vojvodi in knezi, ki so vladarji, samo še sedem katoličanov, vsi drugi vladarji pripadajo drugim veram.

Monako je kakor rečeno sicer popolnoma neodvisna, a tako majhna država, da nima v svetu prave nobene politične veljave. — Pravzaprav obsega ta država le eno mesto in nekaj k njemu spadajočega ozemlja. Na eni strani jo meji morje, na drugih straneh jo obdaja francosko ozemlje. — Vsled tega je naravno, da stoji dejansko nekako pod protektoratom Francije. Sicer pa je tekom stoletij ta državica opetovano želela priti pod francoski protektorat in se otresti protektorata pijačarjev, kar se ji je naposled tudi posrečilo in sicer po vojni leta 1859.

Oče sedanjega kneza je napel vse svoje moči, da pride v čim tesnejšo zvezo s Francijo, ker je v tej zvezi videl edino jamstvo, da si ohrani svojo državico in s tem svojemu rodu vladarsko veljavo v svetu. Človek, ki je dejanski vladar kake države, pa naj bo še tako majhna, velja vendar več, kakor kak odstavljen kralj. Sedanji knez Albert je ravno tako vnet prijatelj Francije, kakor je bil njegov oče. Leta 1870. se je kot francoski častnik udeležil tudi vojne zoper Nemčijo in je bil odlikovan s križcem častne legije.

Tudi s katoliško cerkvijo se je dolgo razumel. Svoje dni, ko se je sedanji knez vsled pritiska cesarja Napoleona III. ženil je obiskal takratnega papeža Pija IX. v Rimu in je bil sijajno sprejet. Prikupil se je papežu tako, da je ta pozneje razveljavil njegov zakon z nezakonsko hčerjo cesarja Napoleona, rojeno Hamilton. — Mnogo je k temu pač tudi pomagalo, da je knez Albert v sorodstvu z rodovino De Merode, nasledniki svete Elizabete ogrske. Po razveljavitvi prvega zakona se je knez monaški kmalu drugi oženil z vdovo Richelieu rojeno Heine, ki je iz znane židovske bankirske rodovine in v sorodstvu z nemškimi pesnikom istega imena. Ta poroka se je vršila v papeški numejaturi in papežev pooblaščenec je kneza takrat opominjal, naj ostane vedno zvest Sv. stolici. In ta isti knez je sedaj prišel v Rim in ni obiskal papeža.

Tudi drugi zakon kneza Alberta ni bil srečen in je bil l. 1902. ločen. Tedaj se je mislilo, da se knez tretjič oženi, a imel je vendar ozire na Vatikan in tega ni storil. Kneževina Monako, h kateri spada tudi razupito razveselišče Monte Carlo, šteje vsega skupaj 15.000 prebivalcev. Knez je absolutni vladar, kar pa njegovi podaniki prav lahko prenašajo, ker vlada knez jako liberalno, ker imajo prebivalci največjo svobodo, vse kar sploh potrebujejo, in ne plačajo prav nobenih davkov. Vse državne izdatke plačuje knez sam iz dohodkov razveselišča Monte Carlo. Prebivalci so vse-

skoz bogati ljudje, saj zaslužijo od tujeve ogromnega denarja. — Celo hotelske dekle si prištedijo po 20.000 frankov dote.

Samostojnost te državice je jako stara. Nekdaj je bil na skali, na kateri stoji sedaj mesto, poganski tempelj, pozneje je bilo tu pribežališče pomorskih roparjev. Pred 700 leti se je tu naselila genoveška rodovina Grinaldi, ki je v 16. stoletju postala vladarica tega ozemlja in si l. 1641 nadela knežji naslov.

Cesar Napoleon I. je bil preganjal tudi monaške kneze in je priklopil malo deželico Franciji. Ko je bil pregan na otok Elbo se je monaški knez odpravil na pot, da zopet prevzame svojo državico. Knez — Honoré IV. — se je zvečer l. marca 1815. peljal mimo mesteca Cannes proti Monaku ko so ga naenkrat ustavili vojaki. Njih zapovednik je rekel:

Knez, cesar Napoleon je zapustil Elbo in je na potu v Pariz. Tu v bližini čaka dneva in vas želi pozdraviti.

Knez se je seveda takoj odzval temu bolj ukazu, kakor povabilu, podobnemu pozivu. Ko sta se z Napoleonom razšla, je cesar rekel:

Vi greste zasest knežji prestol v Monaku, jaz cesarski prestol v Parizu. Mnogo sreče, knez!

Mnogo sreče, veličanstvo.

Razšla sta se in se nista nikdar več vidla.

Čudni so pač kontrasti usode. Rodovina Grinnaldi je videla v svoji bližini propasti mnogo velikih rodov, sama pa se je vzdržala do naših dni. Napoleon je šel v Pariz, a si ni ohranil krone ter je umrl na otoku Sv. Helena; Napoleon III. si je spretno pridobil cesarsko krono a jo je izgubil in je umrl v pregnanstvu v Chiselhurstu na Angleškem, mimo državice Monako pa so šli brez posledice dogodki, ki so preobrazili vso Evropo. —

AKO ŠE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO.

Priporoča se rojakom v SHEBOYGAN WIS., grocerijsko prodajalno H. Gerlach, kateri jo vodi že čez 12 let nad vse zadovoljstvo odjemalcev. Naročila na dom vozi Frank Pangarcer.

H. GERLACH & CO.

Trgovci
blaga, grocerijskih potrebščin, moke in živeža
2201 N. 15th St. SHEBOYGAN WIS.
Telefon 630 White.

J. F. HALLER GOSTILNA

prve vrste,
Magnet pivo, mrzel in gorak prigrizek. Domači in importirani likerji. Tel. Canal 8006.
2103 Blue Island Av. cor. 21. St

ITALIJO

IN ADRIJO
PO STARI IN ZANESLJIVI
CUNARD ČRTI
VSTANOVljena 1840.

POSEBNI ZIMSKI PARNIKI
NOVI JORK — SREDOZEMSKO MORJE — ADRIJA
Franconia (nov. 1911) ..... 18.150 Ton
Catonica ..... 20.000 Ton
Laconia (nov. 1912) ..... 18.000 Ton
Carmania ..... 20.000 Ton

Ogrsko-ameriška postrežba
Iz New Yorka v Reko in Trst
skoz Gibraltar, Genovo in Nepolj
Novi moderni parniki na dva vijaka.

Posebno izbrani za to plovbo:
CARPATHIA - 13.600 tonov
PANNONIA - 10.000 tonov
ULTONIA - 10.400 tonov
CUNARD STEAMSHIP COMPANY, Ltd.
S. E. Cor. Dearborn and Randolph Sts., Chicago.
or Local Agents Everywhere.

Phone: Canal 80.
HOERBER'S CREAM OF MALT
Martin Nemanich,
GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street
Prost gorak in mrzel prigrizek vsak dan.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST.
cor. 19. Place.
Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo
zimske in spomladne obuče.

"Feeling Better Already Thank You!"

Srečen sem, ker sem poslušal vaš svet in se zdravil z

Dr. Richterjevim PAIN-EXPELLERJEM.

Ozdravel me je bolečin v grlu in križu, da se počutim sedaj čisto zdravega. Vsaka družina bi ga morala imeti. Čuvajte se ponaredb. 25 in 50c. steklenice.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York, N.Y.
Dr. Richterjevo Congo Pilule olajšajo. (25c. all 50c.)

GLAS SVOBODE CO.

2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem družtvam, obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor tudi posameznikom se priporočamo za nabavljenje

Vsakovrstnih Tiskovin

kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine. Priskrbimo tudi

društvena pravila in prevode

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadevna pojasnila zastonj, samo poštno znamko za 2c se naj priloži za odgovor.

AMERIŠKA DRŽAVNA BANKA.

(Pod državnem nadzorstvom.)
1825-1827 Blue Island Avenue
vogal Loomis St. Chicago, Ill.
Kapital in preostanek \$350.000 00

Plačujemo po 3% od vloženega denarja. Pošljamo denar na vse dele sveta. Oddajamo hranilne predale.
Uradne ure: Od 8:30 v jutro do 5:30 zvečer
V soboto Od 8:30 " " 9 ure zvečer
V nedeljo Od 9 " " 12 o pol dne.
JAN KAREL. J. F. STEPINA,
predsednik. blagajnik.

Prihranjeni denar.

Nobeden neve, kako lahko je hraniti denar dokler sam ne poskuša hraniti ga.
Mi imamo arnado ljudi, ki so začeli hraniti s malim zneskom, katerem gre pa danes že vsem dobro.
INDUSTRIAL SAVINGS BANK
2007 BLUE ISLAND AVENUE.
Odprto v soboto zvečer od 6 do 8. Vstanovljena 1890.

Kašparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.
VLOGE \$4,000,000.00
GLAVNICA . \$400,000.00
PREBITEK . \$100,000.00
Prva in edina češka državna banka v Chicagi! Plačuje po 3% od vložnega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

Čemu pušiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi
Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.
544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 486.